

Užimta Krimo sostinė – Simferopolis

Vokiečių kariuomenė Krimo artinasi prie Sevastopolio, o Doneco baseine perėjo keliose vietose Doneco upės aukštupi

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. X. 31. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Vokiečių ir rumunų kariuomenės dalinių smarkiai persekiojamas priešas, kaip imanydamas, bėga atgal Krimo srityje. Tuo ilgos ir sunkios prasilaužimo kovos buvo apvainikuotos. Per tas kovas pėstininkų generolo von Mansteino pėsčinkų divizijos kartu su generolo leitenanto Pflugbeilio lakūnų korpu farsavo perėjimą per siaurą sąsmauką, vedančią į puslįsai.

Taip pat ir Doneco baseine vokiečių ir sąjungininkų kariuomenės daliniai ir toliau sėkmingai persekioja sumuštą priešą.

Leningrado apsupimo fronto srityje buvo atmušti keli priešo mėginimai prasiliužti. Sausumos kariuomenės sunkiosios artilerijos baterijos, kaip buvo pastebėta, sėkmingai apšaudė svarbius karinius taikinius Leningrade. Kitose Rytų fronto vietose karo veiksmai sėkmingai vyksta toliau.

Juodosios jūros srityje kovos lėktuvų junginiai bombardavo Eupatorijos ir Kerčo uostų įrengimus ir tuose vandenyse nuskandino penkis bendros 13.000 tonų talpos krovinių laivus.

Kovoje prieš Didžiąją Britaniją povandeniniai laivai nuskandino šešis bendros 27.000 tonų talpos prieš prekybos laivus, vieną naikintoją ir du sargybos laivus.

Paleidus torpedas, buvosmarkiai sužalota viena britų kanonierė. Atlanto vandenyne tolmojo skraidymo kovos lėktuvai ir šiaurės vakarus nuo Cádiz nuskandino vieną 2.000 tonų talpos prieš prekybos laivą. Pataikius bombomis, buvo apgadintas vienas krovinių laivus.

Lėktuvai, kurie atliko viršum jūros ginkluoties žvalgybos skraidymus, praėjusią naktį bombardavo Anglijos rytinį ir pietvakarių pajūrio uostas.

Priešas į Reicho teritoriją nebuvo įsiskyręs.

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. XI. 1. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Krimo pusiasalyje vokiečių ir rumunų kariuomenės ir toliau nenuilstamai persekioja sumuštą priešą. Doneco baseine daugelyje vietų persikelta per Doneco aukštupi.

Rytų fronto šiaurinėje dalyje vienas pėstininkų pulkas ir vakarus nuo Volchovo atkaklioje artimose kautynėse pralaužė stipriai įtvirtintą priešą gynimosi zoną ir atkaklioje kovoje vyras prieš vyrą paėmė 533 įtvirtinimus.

Apsupamajame fronte prie Leningrado buvo atremti keli priešo mėginimai persikelti per Nevą.

Oro pajėgos rėmė sėkmingas kariuomenės operacijas Krimo smarkiai smūgius ir prieš ugnigario ryšius ir sovietų laivynui padarė sunkių nuostolių. Jos nuskandino vieną 3.000 tonų talpos prekybinį laivą ir sužalavo tris karo laivus, taip pat didelį kariuomenės transporto laivą. Kitų oro puolimai buvo nukreipti į Maskvą.

Kovoje su britų tiekimo laivinkyste kovos lėktuvai prie Farerų salų sunaikino vieną 2.000 tonų talpos prekybinį laivą ir prie britų rytinių pakraščių iš vienos lydimosios vilkstinės.

nuskandino keturis priešo prekybinius laivus, bendros 29.000 tonų talpos.

Jų tarpe vieną didelį tanklaivį. Į keturis kitus os pat vilkstines prekybos laivus pataikė bombos ir jie buvo taip sunkiai sužaloti, kad galima laukti, jog jie nuskendo. Britų lėktuvai paskutinią naktį numetė bombų įvairiose šiaurinės ir šiaurės vakarų Vokietijos vietose, tarp kitų – Hamburge. Devyni bombonešiai buvo numušti.

Nepaprastas pranešimas. **VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ.** XI. 2. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša: Ryžtingai išnaudojant mūsų pergale Krimo, visu smarkumu persekiojamas toliau sumuštas priešas. Plačiu frontu pasiekta Jailos kalnų šiaurinė sritis. Vokiečių ir rumunų kariuomenės daliniai vakar užėmė Krimo sostinę Simferopolį ir žygiuoja toliau Sevastopolio link.

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. XI. 2. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša: Ryžtingai išnaudojant mūsų pergale Krimo, visu smarkumu persekiojamas toliau sumuštas priešas. Plačiu frontu pasiekta Jailos kalnų šiaurinė

sritis, kaip jau pranešta nepaprastu pranešimu. Vokiečių ir rumunų kariuomenės daliniai vakar užėmė Krimo sostinę Simferopolį ir žygiuoja toliau Sevastopolio link. Doneco baseine vokiečių ir italų kariuomenės daliniai, nepaisydami labai blogų kelių, palaužė priešą atsparumą ir užėmė tolesnes pramonės sritis. Prie Leningrado su nuostoliais priešui buvo atremtas naujas mėginimas persikelti per Nevos upę. Sėkmingai buvo apšaudomi toliau svarbūs kariniai tikslai Leningrade ir Kronštate.

Aviacijos pajėgos dienos ir nakties metu bombardavo Sevastopolio pajūrio tvirtovę. Tiesiai pataikyta bombomis į uosto įrengimus, sužalotas vienas sovietų

karo laivas ir padegtas transporto laivas.

Paskutinę naktį kovos lėktuvai puolė svarbius aprūpinimo uostus Anglijos vakarų pajūryje. Naktį į lapkričio 2 dieną priešas kai kuriose šiaurės vakarų Vokietijos vietose numetė sprogstamųjų ir padegamųjų bombų. Buvo numušti trys britų bombonešiai. Kovoje su britų aprūpinimo laivinkyste karo laivai ir aviacijos pajėgos

spalio mėn. nuskandino 300.000 tonų prieš prekybinių laivų.

Iš to kiekio povandeniniai laivai nuskandino 255.000 tonų, paviršiaus jūros karinės pajėgos – 18.000 tonų ir aviacija – 168.100 tonų.

Japonija atsistojusi prieš galutinį sprendimą

Jei Japonija negaus benzino, ji griebsis nepaprastų priemonių

TOKIO. Ryšium su Japonijos ambasados Vašingtone nuomonės reiškėjo, „Tokio Niši Niši“ griežtai įspėja Jungtines Valstybes, kurios dirbtinai nori užtęsti derybas. Laikraštis sako, kad Japonijos ir Jungtinių Valstybių derybos visokiomis aplinkybėmis turi būti galutinai šiaip ar taip išspręstos. Laikraštis nurodo, kad benzino klausimas reikalauja būti tuojau pat išspręstas.

Jei Japonija negalėsianti pa-

prastu būdu benzina gauti iš Jungtinių Valstybių ar Olandų Indijos, ji bus priversta savo reikalingą benzina gauti nepaprastu būdu, nors jis ir būtų pavojingas.

Toks savotiškas, kad ir drastiškas žygis būtų gynimosi teisėta priemonė. Rooseveltas tai gerai žinaš, nes jis pats prieš keletą mėnesių yra konstatavęs, jog Ramiajame vandenyne gali iškilti karo pavojus tuo atveju, jei Jungtinės Val-

stybės atkirsiančios Japoniją nuo benzino tiekimo. Tą pat galima pasakyti ir apie kitas gyvybingai svarbias žaliavas. Tokiomis aplinkybėmis, kaip pareiškia laikraštis,

nieks negali iš anksto pasakyti, kas gali įvykti. Tačiau atsakomybė tenka išimtinai Jungtinėms Valstybėms.

TOKIO. Rytoj visoje Japonijoje įvyks Japonijos atsargos kareivių sąjungos žygiai ir mitingai. Visi

Sovietų S-ga pareikalavo, kad Anglija paskelbtų karą Suomijai, Rumunijai ir Vengrijai

STOCKHOLMAS. Politinis „Daily Express“ korespondentas praneša, kad sovietų vyriausybė iš britų vyriausybė pareikalavo paskelbti karą Suomijai, Rumunijai ir Vengrijai. Ryšium su tuo laikraštis nurodo, kad diplomatiniai santykiai tarp Anglijos ir šių trijų kraštų jau yra nutraukti. Laikraščio nuomone, karo paskelbimas todėl nesudarytų praktiškai jokio skirtumo, palyginus su dabartine padėtimi. Tačiau sovietų valstybės vadovai labai primygtinai to iš Anglijos reikalauja, nes jie skiria didžiausią reikšmę tokiam formaliam aktui. Baigdamas laikraštis nurodo, kad, jo nuomone, prieš darydamas nutarimą šiuo klausimu, Anglijos kabinetas pasitars su Jungtinėmis Valstybėmis.

šie parengimai turi tokią programą: 1. Japonijos kilimas ar smukimas atsistojusi prieš galutiną sprendimą. 2. Sunaikinti priešų jėgas. 3. Atėjo laikas, kad sukiltų milijonai kovotojų. 4. Užbaigti Kinijos konfliktą ir sudaryti Didžiosios Azijos erdvę. 5. Įgyvendinti mūsų valstybinę politiką.

DALIS AFGANISTANO VOKIEČIŲ PERŽENGE INDIJOS SIENĄ

BERLIN. Žiniomis, kurias suteikė paprastai gerai informuoti Berlyno sluoksniai, Afganistano vokiečiai jau pradėjo keliauti į Reichą ir, čia turimomis žiniomis, peržengė Indijos sieną. Anglija, kaip Afganistano valdžios organai pranešė, užtikrino šiems vokiečiams laisvą pravažiavimą.

AMSTERDAMAS. Britų žinių agentūra praneša, kad generolas Wavellis, perskridamas iš Rangūno, šandien atvyko į Singapūrą. Jis tarsis su Tolimųjų Rytų kariuomenės vadu Brooke-Pophamu ir karinių pajėgų Kinijoje vadu Laytonu.

Petrapiilį valdo Kronštato jūrininkai

PATS MIESTAS BAIGIAMAS NAIKINTI

BERLIN. Vienam sovietų batalijonui mėginant prasiliužti iš apsupto Leningrado, spalio 29 d. buvo sužeistas ir paimtas ir nelaisvė vienas puskarininkis. Jis buvo taip išvaręs, kad keltas valandas po jo paėmimo ir nelaisvė jis dar negalėjo atsakyti į joki jam pastatytą klausimą. Tik vėliau jis pranešė, kad Leningradas eina prie visiško savo sunaikinimo, kurio kaltę tenka suversti pačių sovietų neatakingoms priemonėms. Civiliniams gyventojams be galo trūksta maisto produktų, ir jų padėti vis daugiau apunkina ta priespauda, kurią jų atžvilgiu vartoja Kronštato jūrininkai, pasigrobė visą valdžią. Vokiečių puolimai iš oro ir artilerijos apšaudymas darosi vis sunkiau pakeliam.

GEN. ŠAPOŠNIKOVAS PASKIRTAS SOVIETŲ KARIUOMENĖS ŠTABO VIRŠININKU

AMSTERDAMAS. Anglijos žinių agentūros pranešimu, kariuomenės štabo viršininku vietoj generolo Zukovo paskirtas generolas Šapošnikovas. Šapošnikovas Pasaulinio karo metu suvaidino tam tikrą vaidmenį carisodinėje kariuomenėje.

Paskandintas dar vienas Amerikos laivas

NEW YORKAS. Karo laivyno ministerijos pranešimu, Amerikos naikintuvas „Reuben James“, kuris, kaip pranešama, buvo palydovų tarnyboje, perėję naktį esant paskandintas šiaurės Atlanto vandenyne. Kaip sakoma, smulkmenų dar neturima.

AMSTERDAMAS. Bostono radijo šandien vakare pranešė apie naikintuvo „Reuben James“ paskandinimą, kad šio laivo siluetas buvo visiškai panašus į senų Anglijos karo laivų siluetus, ir dėl to galėjo įvykti apsirikimas.

VASINGTONAS. Ryšium su laivyno ministerijos pranešimu apie tariamą Jungtinių Valstybių naikintuvo „Reuben James“ nuskandinimą, šandien Rooseveltas pareiškė, kad ligšioliniai įsakymai Jungtinių Valstybių laivynui palieka galioje.

VASINGTONAS. Baltuosiuose rūmuose per pasikalbėjimą su spaudos atstovais prezidentas Rooseveltas, kalbėdamas apie „Reuben James“ konfliktą, nurodė tik ir laivyno ministerijos pranešimą šiuo reikalu ir pridūrė, kad jis dar neturi jokių smulkmenų. Vieno reporterio paklaustas, ar tas konfliktas neprives prie diplomatinė santykių nutraukimo tarp Jungtinių Valstybių ir

Vokietijos, Rooseveltas paneigė tokią galimybę, pastebėdamas, kad jis nieko nėra girdėjęs apie tokius planus. Į klausimą, ar buvo nuskandinti vokiečių povandeniniai laivai, prezidentas atsakė, pažymėdamas, kad jis apie tai nepranešė, net jei ir žinotų. Be to, jis pranešė, kad senas Jungtinių Valstybių ambasadorius Meksikai Daniels, kuris Pasaulinio karo metu, būdamas laivyno ministeriu, buvo Roosevelto viršininkas, atsistatydino sveikatos sumetimais.

VEROBEACHAS (Florida) XI. 1. Kaip čia patirta, vieno jūrininko, plaukusio naikintuju „Reuben James“, tėvai gavo laišką, pažymėtą spalio 11 d. data, kuriame rašoma: „Mes lydime britų tiekimo laivus, ir atrodo, kad tuoj bus labai šilta“.

NEW YORKAS. Tuo tarpu, kai vieną New Yorko laikraščių dalis Roosevelto provokacinės politikos dvasioje mėgina milžiniškomis atitrašėmis sensacingai vertinti tariamą naikintuvo „Reuben James“ nuskandinimą, kongreso izoliacionistiniuose sluoksniuose pareiškama, kad tokios rūšies įvykis tegali būti logiškas prezidento elgesio padarinys. Senatorius Tafftas kalba apie „neišvengiamą rezultata“. Panašiai pasisakė ir res-

publikonų senatorius Nye, sakydamas, kad negalima įsipainioti į škerdynes ir kartu tikėtis nuo jų likti nuošaliai. Respublikonų atstovas Shortas mano, kad šitokių dalykų tenka tikėtis kiekvieną dieną, kadangi Rooseveltas pradėjo „aktyvų karą“ be kongreso pritarimo ir priešingai tautos norams. Tikrai paskiri demokratų senatoriai, kurie remia Roosevelto politiką, nepaisant laivyno valdybos pranešimų dėl ankstesnių incidentų, kuriuose buvo konstatuota, kad Jungtinių Valstybių karo laivai perėjo į puolimą, mėgina laikytis versijos, kad Vokietija norinti užpulti Jungtines Valstybes.

BERLYNO NUOMONĖ DĖL AMERIKOS LAIVO PASKANDINIMO

BERLIN. Berlyne kol kas teturima žinių apie tariamą Jungtinių Valstybių naikintuvo „Reuben James“ torpedavimą tik iš Amerikos šaltinių. Politiniuose Reicho sostinės sluoksniuose dėl šio įvykio iškeliamas toks palyginimas: kas nakties metu įsaina pasivaikščioti geležinkelio bėgiais, tas tenesistebi, jei jis bus greitojo traukinio pervaziuotas.

Chaosas sovietų geležinkeliuose

Ką pasakoja atvykę iš Maskvos keleiviai

NEW YORKAS. Laikraščio „Chicago Tribune“ korespondentas iš Teherano praneša, kad idomių dalykų papasakojo iš Sovietų Sąjungos atvykę keleiviai. Tokių keleivių tarpe yra britų ambasados Maskvoje valdininkai, Jungtinių Valstybių karo atašė Yeatonas ir du Jungtinių Valstybių žurnalistai. Pastarieji papasakojo, kad sovietų geležinkeliuose ištisas savaites ištovė brangiomis maš-

inomis pakrauti vagonai, kurių kroviniai dėl blogo oro greit sugenda, kol jie iškraunami. Užsienių stebėtojai tvirtina, kad yra palaužtas sovietų transportas. Keleiviai pasakoja, kad jie patys tarp Maskvos ir Kuibiševo ilguose traukiniuose matė atviruose vagonuose sukrautas mašinų dalis. Sovietų geležinkelių reikalai esą visiškame chaoso. Vienas amerikietis pareiškė, kad sovietai yra

sumušti. Kitas pažymėjo, kad sovietai neturi nė mažiausių šansų laimėti. Sovietų karių apginklavimas ir vadovybė stovinti žemiau už vokiečių.

NEW YORKAS. Rooseveltui įsakius, šandien anksti rytą kariuomenė užėmė bendrovės „Air Associated Company“ aviacijos fabri-
kų Bendix, New Jersey valstybėje. Fabrike vyksta streikas.

Reicho vyriausybės oficialus komunikatas dėl Jungtinių Amerikos Valstybių prezidento tvirtinimo

VYRIAUSIOJI FIURERIO BÜSTINĖ. XI. I. Reicho vyriausybė skelbia toki oficialų komunikatą: Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas savo spalio 28 d. kalboje padarė tokius tvirtinimus:

1) Jungtinių Valstybių vyriausybė turin į slaptą geografinį žemėlapi, kuris buvęs Vokietijoje Reicho vyriausybės pagaminas. Tai esąs Vidurinės ir Pietų Amerikos žemėlapis, kaip jas Fiureris noris perorganizuoti, per vadydamas šioje erdvėje esančių 14 kraštų į penkis priklausomas valstybes, ir tuo būdu jis noris paimi visą Pietų Amerikos žemyną į savo valdžią. Viena iš tokių valstybių turinti būti ir Panamos respublika su Panamos kanalu.

2) Amerikos vyriausybė turinti ir antrą dokumentą, kurį sudariusi Reicho vyriausybė. Šiame dokumente esąs planas po Vokietijos laimė'o karo panaikinti visas tūkybas visame pasaulyje. Katalikų, protestantų, musulmonų, indostaniečių, budistų ir žydų tūkybos turinčios būti vienodai panaikintos, bažnyčios turias sukonfiskuo'as, kryžius ir visi kitų tūkybos simboliai uždrausti, o dvasininkų tuomas baismėnis ir koncentracijos stovyklomis privers'as tylieti. Bažnyčios vie'ą turinti užimti tarptautinė nacionalsocialistinė bažnyčia, kur vadovaus Reicho nacionalsocialistinės vyriausybės pasiūsti kalbėtojai. Vėloje biblijos būsią priverstinai žodžiai iš Fiurerio knygos „Mein Kampf“, kuri būsianti priverstinai įvesta, kaip Šventasis Raštas. Kris'aus kryžiu pakeisianti svastika ir kardas ir, pagaliau, Dievo vietą užims'as Fiureris.

Reicho vyriausybė prieš tai tvirtina:

1) Neegzistuoja nei Vokietijoje Reicho vyriausybės parengtas žemėlapis dėl Vidurinės ir Pietų Amerikos neda'lnimo, nei Reicho vyriausybės parengtas dokumentas pasaulio tūkyboms panaikinti. Abiem atvejais, tokiu būdu turima reikalo su grubiausiai ir labiausiai nevykusio pobūdžio suklastojimais.

2) Tvirtinimai apie Vokietijos kėsiniams užgrobti Pietų Ameriką ir panaikinti pasaulio tūkybas ir bažnyčias, pakeičiant jas nacionalsocialistinė bažnyčia, yra tiek beprasmiški ir absurdiški, jog Reicho vyriausybė nemato reikalo į juos atsakyti.

Reicho vyriausybė diplomatin keliu notomis padarė demaršus paš višas neutraliasias vyriausybes, jų tarpe ir pas Vidurinės ir Pietų Amerikos vyriausybes.

II. Jungtinių Valstybių prezidentas savo spalio 28 d. kalboje pareiškė, kad rugsėjo 4 d. vokiečių jūros pajėgos puolė vieną Amerikos laivą naikintoją, o spalio 17 d. — antrą Amerikos laivą naikintoją. Amerikos vyriausybė norėjusi iš vengti šaudyti, tačiau buvo pradėta šaudyti ir istorija nustačiusi, kas iššovė pirmą šūvį. Amerika buvo užpulta.

Iš tikrųjų iš vokiečių povandeninių laivų vadų ir paskelbtų oficialių Amerikos laivyno organų pareiškimų gaunamas šitoks vaizdas: Dėl rugsėjo 4 d. incidento, tai ten figūravo Amerikos laivas naikinto-

jas „Greeras“, o spalio 17 d. incidentas buvęs su Amerikos laivą naikintoją „Kearny“.

Naikintojas „Greeras“, kariškai audžia bendradarbiaudamas su anglų jūros pajėgomis, išstias valandą persekiojo vieną vokiečių povandeninį laivą. Per tą persekiojimą į vokiečių povandeninį laivą, kuris buvo pasinėšęs po vandeniu, buvo numesta vandeninių bombų. Tik po šito užpuolimo vokiečių povandeninis laivas pasinaudojo savo kovos priemonėmis. Laivas naikintojas dar kelias valandas nesėkmingai persekiojo tą povandeninį laivą savo vandens bombomis.

Laivas naikintojas „Kearny“ plaukė, kaip vilkstinės lydymasis laivas, kai jis išgirdo kitos vilkstinės, plaukus'os kita Atlanto vandenyno vieta, pagalbos šauksmus. Ta antroji vilkstinė buvo kovoje su vokiečių jūros pajėgomis. Tuomet „Kearny“ pakeitė savo plaukimo kryptį ir nuplaukė į vykstančio mūšio vietą, kur puolė vieną vokiečių povandeninį laivą vandens bombomis. Jungtinių Valstybių ministeris Knoxas patvirtino, kad „Kearny“ mėtė vandens bombas ir kad „tik kiek vėliau“ į jį buvo paleistos trys torpedos, kurių viena pataikė į naikintoją.

Reicho vyriausybė konsiatuoja, kad, pirma, prezidento Rooseveltto jo kalboje padary'as tvirtinimas, kad vokiečių jūros pajėgos puolė Amerikos laivus naikintojus ir kad tuo būdu Vokietija užpuolus' Amerika, neatitinka tiesos ir yra paneigtas pačių Amerikos laivyno organų oficialiais pareiškimais. Antra, priešingai, abu Amerikos laivai naikintojai puolė vokiečių povandeninius laivus ir tuo būdu Amerika yra užpuolus' Vokietiją, ką taip pat patvirtina Amerikos laivyno organai.

Dingsta visos Anglijos viltys

Didžioji Britanija vis giliau traukiasi į Amerikos šėšėlį

BERLIN. Svarstydamas perspektyvas, kurios iš spalio mėnesio karinių sprendimų kyla Anglijai jos santykiuose su Europos žemynu ir Jungtinėmis Valstybėmis, „Frankfurter Zeitung“ priėma tokias išvadas: Rugsėjo mėn. angalai dar gyvena dviem viltimis: pasitikėjimu sovietais ir pasitikėjimu Jungtinėmis Valstybėmis. Spalio mėnesį viltis, kad Europa su Sovietų Sąjungos pagalba vėl pateks į anglų valdžią, žuvo. Europos žemynas yra galutinai ištrūkęs iš anglų kontrolės. Tokiu būdu angliams pasilieka tik Jungtinių Valstybių pagalba. Tačiau ir čia spalio mėn. įvyko svarbus

sprendimas. Nereikia per mažai vertinti Jungtinių Valstybių dabarties ir ateities pagalbos priemonių, tačiau, vis dėlto, yra aišku, kad Europos žemynas jau dabar turi ir ateityje gali turėti atsargų, kurios leis jam laikui bėgant išlaikyti rungtynes. Jie ne tik neteko Europos žemyno, bet yra kelyje netekti ir savo autoriteto pasaulio politikoje. Vis viena, kaip jie vertintų Amerikos pagalbos realumą, jie negali net su labiausiai klaidinančiu optimizmu nesvarstyti tos pagalbos kainos. Laikraštis toliau išveda, kokias aukštas kainas iki šiol Anglija turėjo sumokėti už Jungtinių Val-

stybių pagalbą. Dabar Anglijoje klausiamasi, kada įvyks sekantis Jungtinių Valstybių žingsnis. Vienas Jungtinių Valstybių informacijų biuras šiomis dienomis patvirtino, kad Rooseveltas netrukus pareikalaus leisti Jungtinėms Valstybėms naudotis visomis britų pasaulinės imperijos bazėmis ir atsiskaktyti nuo Ottawos preferavimo sistemos, o taip pat Britų Imperijos ūkinio priklausomumo. Laikraštis konstatuoja, jog į Rooseveltto politikos liniją įeina kelti tokius reikalavimus. Jo imperIALIZMAS, matyti, siekia paversti Jungtines Valstybes iš žemyno į vandenynų galybę ir pavesti abu

vandenynus Jungtinių Valstybių kontrolei. Šiame nieko neįančiame mišrame žaidime pagalba Anglijai nėra savaime tikslas, o tik labai įvairiu būdu galinti būti panaudota korta. Nors Rooseveltto politika gali atrodyti ir daugiaiprasmė, — angliams jos rezultatas, kiekvienu atveju, yra aiškus. Dar kelias dienas prieš prasidedant karui jie turėjo didelį galimumą, tiesa, išsizadant kišimosi į Europos žemyną, tačiau už tai gauti žemyno globą ir pagalbą savo pasaulinės imperijos apsaugojimui. Anglai, konstatuoja laikraštis baigdamas, neišnaudojo šio vienintelio galimumo taikingai sureguliuoti ginčus ir kare viską pastatė ant kortos ir pralaimėjo: kaip Europos žemyno galybė Anglija yra išjungta, o kaip vandenyno pasaulinė galybė ji turi vis giliau trauktis į Jungtinių Valstybių šėšėlį. Žiauri pasaulinės istorijos ironija sutvarkė taip, kad šis nesulaikomai vykstantis procesas daromas šūkiu: „Pagalba Anglijai“.

Pramatorskoje sovietai gamino tankus, patrankas ir kitus karo ginklus

BERLIN. X. 28. Papildomai prieš šios dienos kariuomenės vadovybės pranešimo DNB patyrė:

Persekiodami bėgantį priešą Doneco srityje, vokiečių kariuomenės daliniai užėmė Pramatorskoje. Tas miestas, kuriame yra 100.000 gyventojų, yra vienas svarbiausių Sovietų Sąjungos ginklavimosi centrų. Jame yra krosnys ir valcavimo fabrikai įvairios rūšies geležiai ir plienui gaminti. Gamykloje „Stalin“ yra 30.000 darbininkų, gamykloje „Kirog“ — 15.000 ir gamykloje „Kuibišev“ — 5.000. Pramatorskoje buvo gaminamos patrankos, amunicija ir, svarbiausia, tankai. Užėmus tą miestą, bolševikai neteko vieno didžiausių tankų fabriku. Jau prieš kurį laiką Pramatorskoje vokiečių aviacija buvo smarkiai bombardavusi.

Vokiečių aviacija į savo veikimo

sritį šiomis dienomis įtraukė ir Kerės kelią, jungiantį Azovo jūrą su Juodąja jūra. Itin reikia pažymėti ispanų „mėlynosios divizijos“ pasisekimus, atremiant smarkius bolševikų priešpuolius.

Vokiečių aviacijos laimėjimai kovoje su britų tiekimo laiviniškyste ir šiandien pasireiškė nuskandinimu dviejų 11.000 tonų bendros talpos prekybos laivų, kurie vilkstinėje plaukė į rytus nuo Great Yarmouth, ir sužalojimu didelio krovininio laivo į rytus nuo Bridlingtono. Britų aviacija vakar vėl buvo padaryta palyginti didelių nuostolių, ypač iš Olandijos kranto ir prie Kanalo, kur buvo numušta 11 lėktuvų, jų tarpe 2 bombonešiai. Kadangi, to neskaitant, vokiečių sargybos laivai ir lėktuvai naikintuvai numušė dar 2 britų kovos

lėktuvus, tai bendri anglų nuostoliai tose kovose pasiekė 13 lėktuvų.

Baisi žmogžudystė Bordeaux mieste

PARYŽIUS. Bordeaux mieste, Escoire pilyje šiomis dienomis sensacingomis aplinkybėmis padaryta žmogžudystė. Ten rasti baisiai sužaloti pilies savininko, buv. prancūzų užsienių reikalų ministerijos archyvo vedėjo Girardo, taip pat jo sesers ir tarnaitės lavonai. Policija pirmiausia stengėsi išaiškinti, ar čia nėra politinis nužudymas. Girardas kaip tikslai buvo paskutiniojo užsienių reikalų ministerijos generalinio sekretoriaus Legerio priešas. Prancūzijos žlugimo metu Legeris įsakė sudeginti tam tikrą skaičių archy-

vo dokumentų, kurie galėtų būti nemalonūs jo draugams, o tuo tarpu archyvo vedėjas Girardas laikė savo uždaviniu archyvą kiek galint sveikesnį išlaikyti. Tačiau šios pėdos nevedė prie nužudymo išaiškavimo, ir dabar policija įtaria kaltininku Girardo sūnų, kuris nužudymo metu buvo pilyje. Jaunojo Girardo, kuris dabar yra suimtas, kaltei įrodyti turi būti pateikta plačių įrodymų. Jaunas Girardas buvo vienintelis paveldėtojas palikimo savo tėvo, kuris, be pilies, jam paliko dar žymų turta.

Pulkininkas J. Petraitis

Kaip jie mus sušaudė

56

Ten sėdi ypatingieji enkavedistai, teisingiau vyresnieji, nors jie irgi tokiomis pat eilinių kareivių uniformomis. Jie dėvi tokias pat tamsiai mėlynas kepures su raudonais bryliais aplinkui, ant apykaklės priešakyje raudoną pailgą keturkampį ir tamsiai mėlynas kelnes su raudona siūle šonuose. Ten sėdi Kauno, Vilniaus ir Minsko enkavedistai, tarp jų vienas man pažįstamas lietuvis iš Kauno. Jie mus gaudė ir tardė. Jie nuolat mus stebi: čia jie mus apilenkia, čia vėl sustoja ir praleisdami labai atidžiai žiūri į mus. Aš labai gerai pastebėjau, kad po kiekvieno tokio jų stovinejimo, mus lydintieji enkavedistai keletą žmonių iš mūsų voros išveda „sutvarkyti“. Vienas lydinčiųjų enkavedistų paima voroje einantį žmogų už rankos, išveda iš rikiuotės ir perduoda kitiems enkavedistams, sakydamas:

— Nado jėgo privesti v poriadok.

Paėmė tą žmogų enkavedistai tik truputį pavėdėja į mišką, ir tuojau pasigirsta du revolverio šūviai. Mačiau, kaip vienas toks žmogelis, kuris dešinėj voros pusėj, netoli mūsų, ėjo, labai graudžiai verkdamas, griebdamas enkavedisto

ranką bučiuoti, prašėsi, kad jį nevestų, bet jo verksmas nieko negelbėjo — jį išvedė, ir tuojau pasigirdo du revolverio šūviai.

Iki šiol mes buvom laimingi: iš mūsų Kauno grupės niekas dar nebuvo išvestas. Bet atėjo ir mūsų eilė. Enkavedistai išžiūrėjo ir lietuvių grupėj dvi aukas. Išvedė B. B., kuris tuo laiku vedė p. L. ir spyrėsi prieš enkavedistą teisingai, kad reikia nepaeinantį žmogų vesti, bet enkavedistas, paėmęs jį už rankos, vis tiek ištempė iš voros. Kitas enkavedistas tuo pat metu ištempė J. Z. Nebeatsimenu, koku būdu aš tuo pat metu su vedančiais mane vyrais gerokai atsilikau. Čia aš savo akimis miške, dešinėj plento pusėj, pamačiau vaizdą, kuris baisiai sužadino mane. J. Z. su raudonu šaliku, kuriuo jis buvo kaklą apsirišęs, sėdėjo ant kelmo veidu į plentą. Prieš jį stovėjo enkavedistų grupė ir, matyt, kažin ką kalbėjo. Kiek dešiniau ir arčiau plento stovėjo B. B-as nugara į plentą. Staiga Z. pakilo nuo kelmo ir ėmė eiti toliau į mišką. Iš paskos jį lydėjo vienas enkavedistas, įrėmęs revolverį į jo pakaušį. Paėję gal kokį desėtką žingsnių, sustojo prie pušies. Tuo pat momentu į Juozo pakaušį enkavedistas paleido vieną paskui kito du revolverio šūvių. Mano Juozas, su kuriuo, jam gyvenant Alytuje, dažnai susitikdavom ir draugaudavom, tuojau sukniubo. Gal porai minučių praslinkus, той pačioj vietoj vėl pasigirdo tokie pat du revolverio šūviai, kurie, tur būt, nusinešė ir B. B-no gyvybę. Juozo kameros draugai pasakojo, kad Juozas, devyniasdešimt trečioj kameroj sėdėdamas, daugiausia burdavom kortomis, kurios jam nuolat pranašavo tolimą kelionę ir mirtį. Juozo mirties vaizdas taip labai mane sukrėtė, kad visiškai

nebegalėjau pavilkti kojų.

Mūsų plentas apie penkiolika kilometrų eina gražių pušų mišku. Labai gražios šimtametės aukštos lieknos pušys vienoj ir kitoj plento pusėj. Tuo mišku eidami, čia vienoj, čia kitoj plento pusėj ir mūsų voros gale visą laiką gir-dime du revolveriu šūviu. Tos lieknosios pušelės viską mato, kas čia darosi, ir, tyliai ošdamos, tik savo žalias garbanotas galvutes linguoja. Ir iš tikrųjų, gal man tik taip atrodė, kad mūsų vora labai sutrumpėjo. Daugelis mūsų bendrakeleivių šiame nepaprastai gražiam pušyne sulaukė amžino poilsio. Kad tik greičiau prieitume to gražiojo pušyno galą, eidami manome sau: jis mums labai daug gyvybių gali kaštuoti.

Visiškai negalinčių toliau eiti ir atsiliekančių skaičius vis daugėja, revolverio šūviai kaskart vis tankėja. Ir šiaip jau eidami nuolat matome čia vienoj, čia kitoj pusėj gulinčius žmonių lavonus. Mes nežinome, kaip jie čia atsirado. Bet kiek dabar jų ten lieka, mums praėjus, tur būt, suskaičiuoti negalima. Atsirado vienas gudruolis, kuris pradėjo žygiuoti visomis keturiomis — keliais ir rankomis. Bet jis nes'pėja eiti sykiu su mumis, mes jį labai greit aplenkiam. Jis vis tiek nenusimena, tikisi tokiu būdu išvengsias dviejų revolverio šūvių. Padėti niekas negalima, nes visi galvojame, ar nepasekti jo pavyzdžiu. Enkavedistai, matydami jį repečkomis einantį, irgi sako: „Eto chorošo, očen chorošo!“

PETRAS BABICKAS

Memento mori

Kam Vėlinių varpai vėl šaukiat mano sielą
Palikti buitį šią, išeit ir nebegrižti —
Užmiršti visa tai, kas taip gražu ir miela,
Ir nežinij tamsioj su rudeni išnykti?

Ateis žiauri žiema... Sustings gyvybės krau-
jas...

O mano poilsis — šaltuos nykiuos kapuos...
Pavasarij juk vėl pasaulis kurias naujas
Ir vėl pražįsta meilė kloniuos ir laukuos!

Kam Vėlinių varpai vėl mano sielą šaukiat?
Gyventi trokštu dar nors trumpą valandėlę!
Jei lemta Nežinion rasos lašu nuplaukti,
Gal lemta bus sugrišt iš naujo prisikėlus!

1940 metų Vėlinės Kaune

Raudonmargiais, geltonais puti-
ny, šaltekėnių lapais nukloti tru-
nyja Nemuno, Aleksoto kalnai. It
užkeiktos suakmenėjusios pilys su-
pa jie miestą, amžių karžygius sau-
go paslėpę. O lapai, priglūdę prie
žemės, kažką slaptai pasakoja,
šnabžda, lyg grandžių dainelę niū-
niuoja, tartum stengdamiesi dar
stipriau senuosius milžinus užmig-
dyti.

Nuo miškų laukais pakrūmiai
atitvinsta vakaras Melsvos sute-
mos vysto Nemuną, Nerį, klosto
kalnelius. Landi, be žodi pilna pas-
lapčių atliūla naktis. Juodom ma-
riom užtvinsta miestą. Žvitrus vė-
jūktis sušnara tarpukalni, apsupa
namus, perbėga gatvę, aštriais na-
gučiais grobšteli už krūtinės, igel-
damas lūdesį, galesį...

Per tirštas gatvių ūkanas nuo
Aleksoto, Panemunės, Zallakalnio
brenda žmonės. Skuba, neramiais
žvilgsniais kažko dairosi — ūka-
nos, vien ūkanos aplink. Taip žė-
mai driksio švino debesys nukarę,
slopsta prislėgtas miestas, tyli baž-
nyčios. Tik aukštai virš namų,
Karo Muziejaus bokštelyje tiršto-
se miglose panirusios kruvinos vė-
liavos ugnimi plakasi. O apačioj
susirūpinęs knygnešys žvelgia pro
ūkanas — ar nepaklydo tik jis, ar
išsaugos maišelį ant pečių... Bren-
da žmonės kvapą užgniaužę, po ap-
siaustu prie krūtinės tirpsta vaš-
kinė prispausta. Skersgatvius nuo-
lat pastoja mėlyni sargai, o Judų
kraujo ištroškusių, kiek slankioja
patamsiais! Nė nepajusi, kaip
pabučiuos koks prisisėlinęs tave.
Bet žmonės vis plaukia, upeliais
sruvena ir liejasi į vieną didelį
ežerą miesto vidury. Tarp kryžių,
tarp kryžių čia užvėja ras!

Giliu jūros atodusiu subanguoja
senos paslaptingos kapinės. Vin-
guoti apgrivę tarpkapiai linksta
nuo užplūdusios bangos, ir tūks-
tančiai liepsnelių, it žvaigždės
danguje, suspindi tarp kryžių.
Parausta oras, debesys variu ap-
silieja. O beržai! Balti, nustebe...
Rymo aukso miglose pamerkę ša-
kas. Žemai prie kamienų svyruo-
ja, blaškosi liepsnelės: čia apka-
bina šalnos pakastą gėlės stieba,
čia velėną bučiuoja ar gelsvą kapo
smėlį glosto. Sproginėja degdamas
vaškas, melsvos žvaigždutės šoka
į orą ir, susimaišiusios su tyliais
atodūsiais dingsta gelsvose mig-

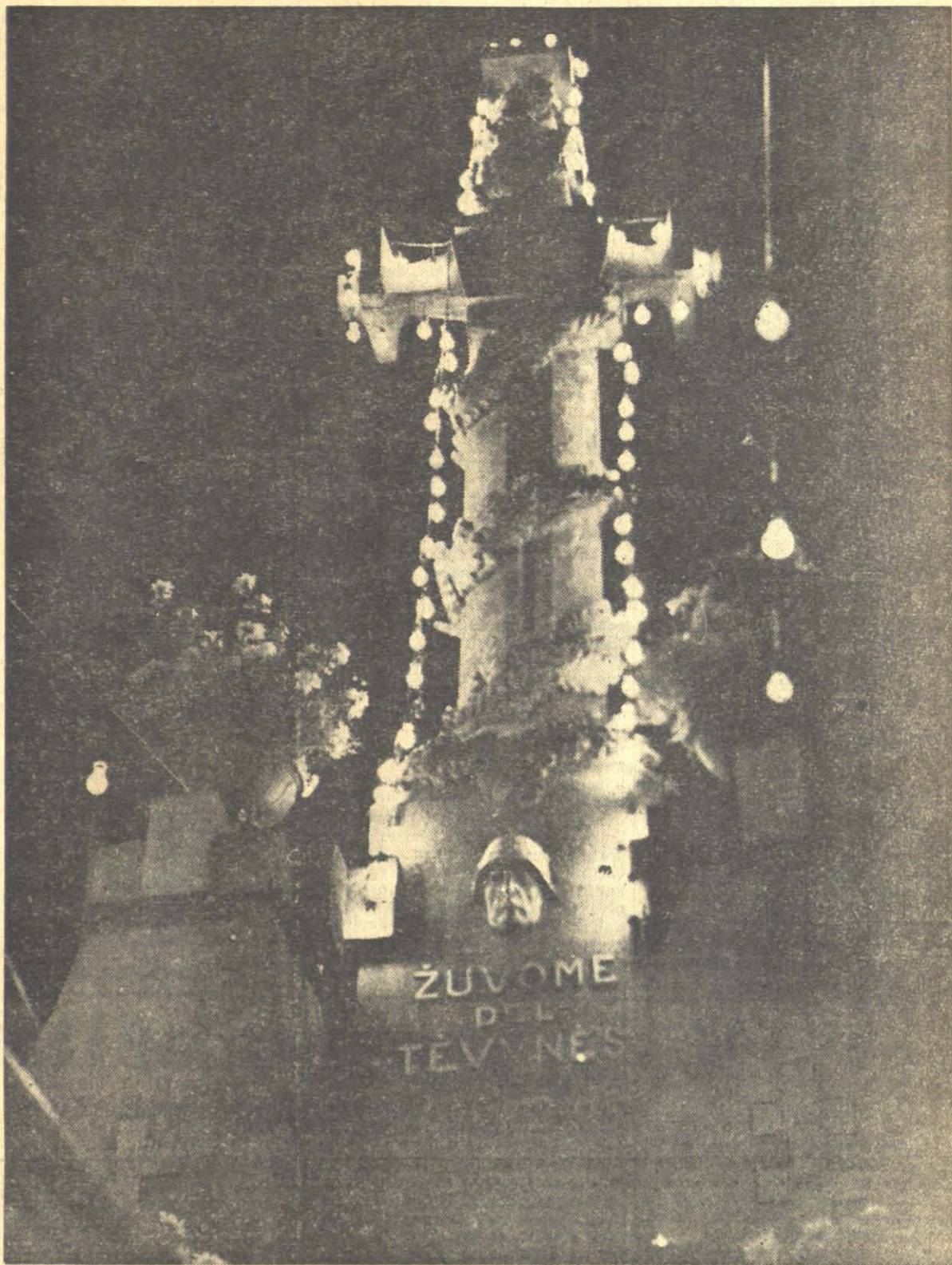
lose. Šventa, ramu. Tik klevo la-
pas retkarčiais suplevena leisdama-
sis nuo šakos. Aplinkui mer-
dėja naktis, mėlyni sargai iš pa-
tamsių žvalgauja: ar nenugirs tik
maldos žodžio, klausosi.

O čia miglos vis šviesiau blanks-
ta. Vidury kapinių ugnies stul-
pas iškyla. Pilkas didingas žuvu-
siųjų paminklas iš visų pusių nu-
lietas žvakių ugnimi. Ir vis dar
tiesiasi rankos, vis daugiau ir dau-
giau liepsnelių žieblasi, tankiau
balti žiedai auga. O tie žemi kry-
žiai, cementiniai kryželiai... PĖ-
ki, vienodi, eilėmis apipynę aukū-
rą vaidilų žodžiais slaptai praš-
neka, stūgdo širdis ir traukia bur-
ria visus į savo elles. Auga giria,
tankėja, šliejasi medis prie me-
džio, glūsta šaka prie šakos. Tan-
ki, tvirta kaip prieš tūkstantį
metų giria! O vidury liepsnoja
aukuras. Aukštai virš degančių
žvakių, virš žmonių galvų parau-
dusiose nakties miglose stiepiasi
balsganas storu ažuolio vainiku
apipintas kryžius. „Žuvome dėl
tėvynės“, kalba tarp besiblaškanti-
jų liepsnelių sustingęs kario vei-
das. Tyliai, tyliai sušlama medžiai
— rasos krinta... Ko verki šian-
dieną, lietuvi, ko?! Ko verki lie-
tuvi?... „Marija, Marija“, iš-
trūksta verkiantis malda. „Pa-
lengvink vergiją“, plaukia aukštas
virpantis sopranas. Jis tyras, gil-
us, neišsemiamas neriasi pro ber-
žų šakas, vingiuoja pro akštąjį
kryžių, nesibaigdamas niekur nie-
kur... Prasiskverbs jis pro tirštus
švino debesius, pasieks jis Mariją,
pasieks. „Užgesau dėl tėvynės“,
šnabžda pranykdamas nuo kario
kapo vėjo nupūsta liepsnelė.

„Nutilkit, išsiskirstykite!“ užsi-
meja staiga kirviais įpuolę mėlyni
kirtikai. „Nedriškite, čia šventa“
pastoja jiems kelią sulinkus senu-
tė. „Šalin!“ smogia ją kumščiu.
„Prakeiktas būk, išgama sūnau!“
pravirksta prie kapo parblokšta
senelė. „Išgamos“ sujuda, susiū-
buoja giria. O kirviai jau blaškia
medžius. Šimtus jaunų ažuolių
kerta ir velka į tamsius rūsius,
kalėjimus... „Išgamos“, kartoja
nustebe beržai. „Išgamos“, šnabž-
da gėsdamos žvakės...

ST. JOSIŪNAITĖ

Žuvusiųjų paminklas Vėlinių išvakarėse

Vakar Kauno kapuose

Vakar drauge su pirmu sniegu at-
silankė į kapus daug Kauno vieuo-
menės. Ant kai kurių kapų žibėjo
žvakutės. Kiti buvo apdengti žalių
skujų vainikais. Ties vienais ar ki-
tais kapais stovėjo vienas ar kitas
žmogus. Kitur sėdėjo vieniša, nu-
liūdusi figūra. Kai kur susitelkdavo
didėsniai žmonių būreliai. Jie tyliai
pastovėdavo, pareikšdavo pagarbą ir
vėl sustodavo ties kitais kapais. Ties
partizanų kapais, ypač buvo matomi
didėsniai ar mažesni būreliai. Visų
partizanų kapai su mediniais būdin-
gais kryžiais. Ant jų kapų nemaža
buvo sudėta ir vainikų. Kreipė dė-
mesį karių kapų kryžius, papuostas
žalais vainikais ir užžiebtomis žva-
kutėmis. Ties kryžiumi netrukėdavo
žmonių. Vienas ar kitas išreikšdavo
pagarbos jausmą ar atskira žala
puošmena eidavo kryžių papuošti.

Gana dažni būreliai buvo matomi
ir ties lietuvių mokslo vyrų kapais.
Einant į kapus stačiai priešais, ma-
tyti lietuviškas, medinis, aukštas,
geltonos varšos, su kancijos kopytė-
le ir saulės ornamentuotais spindu-
liais, kryžius. Tai Kazimiero Jau-
niaus kryžius. Apačioje matyti ir K.
Jauniaus juodos spalvos bareljefas
su atitinkamu parašu. Netoliese, tik
per takelio kitą pusę, beveik prie-
šais, yra kito didžiojo lietuvių kal-
bininko, Jauniaus mokinio Kazimiero
Būgos kapas. Tai masyvinis, betoni-
nis modernus paminklas, su kryžiaus
formos atitinkamomis konstrukcijo-
mis. Abu kapai buvo papuošti žalais
skujų vainikais.

Kauno kapuose išsisi ir kitas didė-
lis lietuvių kalbininkas Rygiškių Jo-
nas arba Jonas Jablonskis. Jablons-
kio kapas dar pažymėtas paprastu,
baltu kryžiumi. Kapas laukia atitin-
kamo paminklo. Kai kurie Lietuvos
darbininkų kapai yra susilaukę atin-
tinkamų kryžių. Kreipė dėmesio lie-
tuviško stiliaus mūrinis Juozo Vo-
kietaičio, Lietuvos mokytojo, kaip
kryžiuje parašyta, paminklas. Neto-

liose, toje pat kapų dalyje, yra ir
Onos Pleirytės (Vaidilutės) kapas.
Jis taip pat laukia atitinkamo pa-
minklo. Kauno kapuose išsisi ir dau-
giau Lietuvos rašytojų ir laikraštini-
ninkų. Jų kapai buvo atlankyti di-
dėsnio ar mažesnio žmonių būrelio.
Kauno kapai kreipia dėmesį vie-
na savo kryžių eile, kuri nė vieno
kapų lankytoje negali būti praleista
nepamatyta. Tai žuvusiųjų lakūnų
kapai. Lakūnų kryžiai — sukryžiuo-
tas propeleris. Tai savo rūšies lakū-
niškų kryžių simfonija. Ten priska-
toma apie dvidešimt kryžių. Tai vis
jaunų Lietuvos vyrų kapai, kurie
kilo į laisvas erdves, pasiekti dar di-
desnių laimėjimų. Netoliese kreipia
dėmesį Dariaus ir Girėno mauzolie-
jus.

Lankant kapus, ne vienam atsimi-
nė ir kiti Lietuvos kapai, kapeliai.
Ir ten yra palaidota žymių Lietuvos
vyrų, moterų, Marijampolėje — Ze-

maite, Papilyje — Daukantas, Ka-
majuose — Strazdelis, Naumiestyje —
Kudirka, Sintautuose — Vaišaitis ir
daug kitų. Drauge atsimena ir Vil-
niaus Rasų kapai. Tai graži kalnuo-
ta mirusiųjų pakalnė, gražiai stilin-
gai išpuošta rudens pageltusių me-
džių. Vilniuje, netoliese vartų, prie
tako išsisi Dr. Jono Basanavičiaus
kūnas, truputį į kairę, aukščiau į
kalnelį, Čiurlionio kapas su tam tik-
ru menų pobūdžio paminklu. Ten
pat, netoliese, Povilo Višinskio ka-
pas, su Lietuvišku mediniu kryžiumi.
Ten pat Landsbergio-Zemkalnio ka-
pas. Vilniaus Rasų kapuose, vienur
ir kitur, tiesiog po visus kapus, už-
tinkami ir lietuvių kareivių kapai.
Jie buvo papuošti lietuvių karių ce-
mentiniais kryžiais. Tikimės, kad vi-
si, brangūs Lietuvos žmonių kapai,
buvo ir kitur papuošti.

Puošiamas vokiečių kario kapas.

Žuvusiųjų partizanų kapų dalis.

Sportas

Krepšinio turnyre

Įdomesnės savaitgalio rungtynės buvo LGSF — KTK, Tiesa, susitikimas gana apvylė, nes LGSF neparodė laukto pasipriešinimo, ir KTK įtikinančiai laimėjo 24:10 (11:2). Manevravimo požiūriu abi pusės buvo apvylgės, betgi lemiamas veiksnys laimėjimui buvo KTK vykę mėtymai. LGSF pilno krepšio pasiekė tik antro kėlinio 14 min. Rungtynės pasižymėjo didele sparta ir atkaklumu. KTK laimėjimas užtarnautas, kaip tą vakarą geresnio penketuko.

Taškai: **KTK:** Ralkevičius (12), Norkus II (5), Baltrūnas (4), Kučinskas (3), Nikolskis; **LGSF:** Garmus (4), Masaitis (3), Tumaitis (2), Proscivicius (1).

Kitos rungtynės davė tokias pasekmes: KTK nugalėjo LGSF II 35:17 (19:8), Perkūnas II įveikė Universitetą 28:23 (11:17) ir LGSF II priverė pasiduoti Universitetą 44:26 (17:7). Susitikimas tarp Perkūno I ir Tauro neįvyko, nes neatvyko Tauro ekipa. Laimėjimas pasekme 3:0 užskaitytas Perkūnui I.

Turnyras bus tęsiamas antradienį, lapkričio 4 d. Žais: 19 val. moterų LGSF I — LGSF II (teisėjai Šliupas, Visockis), 20 val. Perkūnas I — KTK (teisėjai Proscivicius, Šliupas). Pastarosios rungtynės kelia susidomėjimo, nes susitiks vienos pačiąsusių ekipų. Rungtynės vyks halėje.

Krepšinio ir dailiojo čiuožimo komitetai

Prie Kūno Kultūros Rūmų sudarytas krepšinio komitetas. Į komitetą įeina: pirmininkas Baltrūnas (KTK), nariai: Kulakauskas (LGSF), Šliupas (LFLS), Saladžius (Perkūnas), Kundrotas (Taurus).

Taip pat sudarytas dailiojo čiuožimo komitetas, kuris atrodo taip: pirmininkas Gegeckas, nariai: Žebrauskas, Adomavičius, Racevičius I, Racevičius II, Vaitkevičius.

Dvejos rungtynės — 32 įvarčiai

Vakar Kauno futbolo pirmenybių rungtynės žaidė Taurus — LFLS ir Wehrmachtself — Kovas. Pirmame susitikime Taurus triuškinančiai nuskrito LFLS 21:4 (9:1) ir antrame — Kovas nelaukiamai įveikė Wehrmachtself 4:3 (2:3). Žaidimui gerokai trukdė gana stora sniego pluta, kurioje kamuolys įstrigdavo ir nė iš vietos. Dėl to pasitaikydavo eilė painesnių situacijų.

Pačios pirmosios LFLS — Tauro rungtynių minutės buvo gana permainingos ir nieku būdu neatrodė, jog Taurus pasiekė tokios didelės pergalės. 2 min. LFLS neišnaudojo baudinio, dar truputį spyrėsi, bet jau 6 min. Andriuškevičius pradeda įvarčių seriją. Toliau įvarčiai į LFLS vartus krenta vienas po kito, tarytum iš gausybės rago: 8 min. Balulevičius — 2:0, 13 min. Andriuškevičius — 3:0, 15 min. Andriuškevičius — 4:0, 19 min. Andriuškevičius 5:0, 21 min. Andriuškevičius — 6:0, 26 min. Adomavičius — 7:0, 35 min. Andriuškevičius — 8:0, 36 min. Įsiterpia LFLS-o Pliuškevičius — 8:1, 43 min. Tėvelis 9:1. Antrame kėlinyje: 11 min. Adomavičius — 10:1, 14 min. Tėvelis — 11:1, 16 min. Jankauskas — 12:1, 17 min. Dzindziliauskas — 13:1, 20 min. atkunta LFLS ir Linevičius fiksuoja 13:2, už dviejų minučių tas pats Linevičius daro 13:3. Po to vėl Tauro laimikiai: 29 min. Tėvelis — 14:3, 30 min. Dzindziliauskas iš baudos — 15:3, 31 min. vėl LFLS antpuolis ir Rimkevičius įskelia — 15:4, 32 min. Tauro naudai baudinis. Daineris užtikrintai įkerta — 16:4, 36 min. Tėvelis — 17:4, 37 min. Jankauskas — 18:4, 39 min. Dzindziliauskas — 19:4, 43 min. Tėvelis iš tolo — 20:4 ir paskutinėje rungtynių minutėje Dzindziliauskui pavyksta tolimas šūvis — 21:4. Nemažas tokio pralaimėjimo kaltininkas buvo LFLS vartininkas, atsitiktinai surastas pakaitas, bet jam priskirti visa kaltė nėra tikslu. Komanda žaidė išskydusiai, ir judresni Tauro žaidikai manevravo kaip tinkami. Apdairiai teisėjo Thuseit (Dresden).

Taurus: Činikas; Iļūnas, Choniav-

ka; Tėvelis, Vaitekūnas, Dzindziliauskas; Andriuškevičius, Daineris, Adomavičius, Jankauskas, Balulevičius; LFLS: Juškinas; Kalinauskas, Zienuš; Ūsevičius, Dirviņas, Vitkus; Grybauskas, Petraitis, Linevičius, Pliuškevičius, Rimkevičius.

Antroji pora — Wehrmachtself — Kovas. Daug kas iš anksto pranašavo Kovui pralaimėjimą, ypatingai atsiminę praėjo sekmadienio pirtį nuo LGSF-o 0:9. Vis dėlto Kovas maloniai nustebeino dideliu ryžtingumu ir sukovojo itin atkakliai, nors pergalė atiteko gana laimingomis aplinkybėmis. Be atkaklumo Kovas ypatingų techninių mandrybių neparodė, tuo tarpu Wehrmachtself techniškai buvo geresnė ir ilgą laiką turėjo lauko persvara. Karių vienuolikę lydė jo nesekmė, — keli šūviai, iš kurių turėjo kristi tikri įvarčiai, atsimušė į skersinį. Be to, vieną įvartį teisėjas neužskaitė. Beje, teisėjas. Atmetant į šalį bet kokius sentimentus vienai bei kitai komandai, tenka pareikšti, kad Astrauskas savo pareigose pasirodė aiškiai netikęs. Kai kurie jo sprendimai buvo labai abejotini. Pagaliau jis visiškai pasimetė ir būdamas įkyriai smulkmeniškai prie baudų vidury aikštės, nematė peiktinų dalykų arčiau vartų. Tai galima pasakyti apie vieną ir kitą pusę, nes abiejų vienuolikių žaidėjų kai kurios pražangos buvo praleistos pro pirštus. Tokie teisėjai įtemptoms pirmenybių rungtynėms neturėtų būti skiriami, nes sudaro netikusį vaizdą apie visus kitus teisėjus, kurių tarpe turime ir tarptautinio masto atstovų.

Žaidimą pradeda Wehrmachtself, vyrauja ir 8 min. pusdešiniis puolikas Wildhagen fiksuoja 1:0. Kovas metasi į energingus antpuolius, bet išlyginti tepavyksta 17 min. (Paulausko nuopelnas). Po išlyginamojo įvarčio Kovas persvaroje. Keli Paulausko šūviai eina į užribį. 25 min. Sabaliauskas įkerta 2:1 Kovo naudai. Kova atkakli ir nemažos spartos. 31 min. vidurio puolikas Kleinerth išlygina. Už minutės prasmunka Sabaliauskas, bet vartin-

kas padėję gelbsti kaminu. 35 min. prie vartų išverčiamas Wita. Nieko. 42 min. praeina kairysis sparninis Real, ir kamuolys tinkle — 3:2 Wehrmatself naudoi.

Antrame kėliny vokiečių kariai per svaroj. Pelno kaminį. Akimirkomis švysteli Kovas. Gerą Paulausko šūvį vartininkas likviduoja. 25 min. Šopys pasekmę išlygina. Už poros minučių solo žygiu praeina Kleinerth, bet išverčiamas. Baudos Wita neišnaudoja. Kovas rengia antpuolį po antpuolio. Wehrmachtself siekia pergalės įvarčio. 40 min. Wita įkerta gabala, bet teisėjas dėl nuošalės neužskaito. Atkaklus žaidimas. 42 min. Kasakauskas, atrodo, būdamas nuošalė, gauna kamuolį, kerta — įvartis. 4:3 Kovo naudai. Likusios minutės pasekmės nepakeičia.

Taip pasibaigė gana laiminga Kovo pergalė. Iš laimėtojo ekipos gerai, gal kietokai, sužaidė gynikas Grabašius, išgelbėjęs virtinę painių situacijų. Iš Wehrmachtself veršlūs buvo sparniniai puolikai.

Kovas: Kalvaitis; Grabašius, Jankauskas, Vaitkevičius, Aglinskis, Maciauckas; Kasakauskas, Paulauskas, Sabaliauskas, Šopys, Urbaitis; **Wehrmachtself:** Nerzlich; Wied, Roettgers; Ablogin, Kuelgen, Bensing; Kanitzar, Wildhagen, Kleinerth, Wita, Real.

Trečiosios rungtynės LGSF — Perkūnas neįvyko, nes Perkūno vienuolikė neatvyko į aikštę.

Po sekmadienio rungtynių pirmenybių lentelė atrodo taip:

	rungt.	tšk.	įvarč.
1. LGSF	2	4	11:1
2. Taurus	3	4	24:6
3. Kovas	3	4	8:15
4. Wehrmachtself	1	0	3:4
5. Perkūnas	1	0	0:2
6. LFLS	2	0	7:25

KRONIKA

NAUJAS ŽEMĖS ŪKIO GENERALINIS TARĖJAS

Naujuoju Žemės Ūkio Generaliniu Tarėju paskirtas buvęs Žemės Ūkio Departamento direktorius dipl. agr. Juozas Petronis.

NAUJAS ŽEMĖS ŪKIO AKADEMIJOS REKTORIUS

Buvęs Žemės Ūkio Generalinis Tarėjas prof. Balys Vitkus paskirtas Žemės Ūkio Akademijos rektorium.

MISKŲ URĖDŲ SUVAŽIAVIMAS

X. 30 ir 31 Kaune buvo sukviestas tarnybinis miškų urėdų suvažiavimas, kuriame urėdai buvo painformuoti aktualiausiaisiais miškų tvarkymo, apsaugos, želdymo, eksploatacijos, gamybos ir kt. reikalais.

UZTENDYMAS

Štandien nuo 17.02 ligi 7.12 val.

ADUTIŠKIO PROGIMNAZIJOJE PRADĖTAS NORMALUS DARBAS

Apylinkių jaunuomenei nebereikia vyktyti tolimesnes gimnazijas. (NL).

BEKANNTMACHUNG.

Die Litauer:
Zigmas Rimša, geb. 12. 8. 1913
wohnhaft in Schaulen
Stasys Vilkūnas, geb. 12. 2. 1907
wohnhaft in Schaulen

sind am 18. Oktober 1941 um 11 Uhr morgens erschossen worden.
Beide haben eingestanden, Spionage zu Gunsten Russlands gegen Deutschland betrieben zu haben.

Der Kommandant in Litauen.

PRANEŠIMAS.

Lietuviai:
Zigmas Rimša, gimęs 1913 m. 8 mėn. 12 d.
gyv. Siauliuose

Stasys Vilkūnas, gimęs 1907 m. 2 mėn. 12 d.

gyv. Siauliuose

1941 m. spalio mėn. 18 d. 11 val. ryte buvo sušaudyti.

Abu prisipažino šnipinėję prieš Vokietiją Rusijos naudai.

Lietuvos Komendantas

Iš alaus gamybos srities

Bolševikų viešpatavimo laikais Alaus Tresto ir jam priklausiančių imonių vadovybė sudarė žydai arba bolševikai. Kilus karui, jie pabėgo, o imonės liko be globos. Jų darbas sustojo, o gaminiai, turtais ir transporto priemonės buvo žymia dalim išsklaidytos po visą kraštą. Iš kai kurių imonių ir urmo sandėlių buvo išgabenti irankiai bei įrengimai, be kurių gamyba buvo neįmanoma, o jų įsigyti karo metu nelengva. Perėmusi Treštą naujai vadovybei teko po karo sunkiomis sąlygomis organizuoti imonės gamybos atstatymą ir plėtimą.

Imonės po karo liko labai blogame technikiniame stovyje. Mechaniški įrengimai, įvairūs motorai, transmisijos ir elektros instaliacija buvo blogai prižiūrimi. Trobesiai klaurais stogais, viskas labai apieista. Vėliau buvo Treste suorganizuotas technikos skyrius, kuris minėtus trūkumus dalinai pašalino ir daro žygių atstatyti bolševikų sugriautas imones.

Tresto pastangomis sutvarkytas alinių mielių pardavinėjimas, kurios anksčiau buvo pilamos į kanalizaciją. Perėmus mielių fabriką ir aprūpinus jį žaliavomis, sustiprėjo angliarūties gamyba. Stengiamasi apsirūpinti žaliavomis spirito ir kronkorkių gamybai. Pradedama gaminti Lietuvoje specialiai (visi naujas dalykas) kamščiai, kurie pakeis parcelia-ninius kamščius. Stengiamasi mielių gamybos liekanas utilizuoti, atstatafant techninio spirito gamybą.

Trestas stengiasi padaryti alaus gamybą savistovia, paversti ją atskiru ūkio vienetu: kultivuoti apynių ir miežių kultūras kėlimą, pasirūpinti stiklo bonkų, kamščių ir kit. Trestas stengiasi pakeikti ir alaus kokybę. Tam tikslui bus suruošti aludariams kursai. (ir).

PRAHA. Brno teismas vakar paskelbė 9 mirties sprendimus. Iš kompetentingų sluoksnių ryšium su tuo pranešama, kad visi nuteistieji priklausė nelegalėi, valstybei priešingai grupei, kurios pagrindinis uždavinys buvo sabotazo veiksmų vykdymas.

Mokytojų pakeitimai

BIRŽŲ APS.

- 76) Seinų apskr. Rudaminos pr. m. mokyt. Bieliūnas Petras — Kalneliškių pr. m. vedėju,
- 77) Utenos aps. Stabulonių pr. m. ved. Vegys Juozas — Kinurių pr. m. vedėju, laisvai samd. teisėmis,
- 78) Raseinių aps. Juodkėnų pr. m. ved. Skrynins Jonas — Manikūnų pr. m. laisv. samd. teis. vedėju,
- 79) Tittkonų pr. m. ved. Petrauskaitė Kazė — Skrebotiškių pr. m. vedėja,
- 80) Šiaulių aps. Gataučių pr. m. ved. Mintautiškis Bronius — Runikių pr. m. vedėju,
- 81) Diemėdžių pr. m. ved. Kaminskienė Petrė — Dajūnų pr. m. mokytoja,
- 82) Vaškų pr. m. mokyt. Jurėnas Augustas — Gaigalų pr. m. vedėju,
- 83) Rokiškio aps. Galezerių pr. m. ved. Pečiuraitė Bronė — Runikių pr. m. mokytoja,
- 84) Burokiškio pr. m. ved. Šimkūnaitė Barbora — Kūgalių pr. m. mokytoja,
- 85) Raseinių aps. Bagušių pr. m. mokyt. Kristopaitienė Ona — Žadeikonų pr. m. vedėja,
- 86) Bečiūnų pr. m. ved. Paplauskaitė Aleksandra — Daršikių pr. m. vedėja,
- 87) Seinų aps. Kapčiamiesčio pr. m. mokyt. Avizonytė Elzė — Manikūnų pr. m. mokytoja.

MAŽEIKIŲ APS.

- Nuo š. m. rugsėjo 1 d. savo prašymais perkelti:
- 1) Mažeikių m. pr. m. Nr. 1 ved. Ruzgus Benediktas — Zemaļės m. l. e. ved. P. J.,
- 2) Marijampolės m. pr. m. Nr. 2 mokyt. Jokštienė Stefanija — Mažeikių m. pr. m. Nr. 2 mokytoja,
- 3) Šerkšnėnų m. ved. Lenkevičius Jonas — Juodeikių m. vedėju,
- 4) Šerkšnėnų m. mokyt. Lenkevičienė Elena — Juodeikių m. mokytoja,
- 5) Pievenų m. ved. Kučinskas Pranas — Rekėčių m. vedėju,
- 6) Vėlaičių m. ved. Balčiūnas Jonas — Akmenės m. mokytoju,
- 7) Vėlaičių m. mokyt. Balčiūnienė Anelė — Akmenės m. mokyt.,
- 8) Židikių m. ved. Ruzgus Viktorinas — Pikelių m. vedėju,
- 9) Viekšnių m. ved. Aukštikalnis Jonas — Medemrodės m. ved.,
- 10) Reivyčių m. mokyt. Rašimienė Marciūna — Pikelių m. mokytoja,

- 11) Tirkšlių m. mokyt. Kazlauskas Antanas — Mažeikių m. m. Nr. 1 vedėju,
- 12) Gardės m. ved. Vosylienė Stanislava — Reivyčių m. ved.,
- 13) Buknaičių m. mokyt. Laurinaitienė Juzė — Reivyčių m. mokytoja,
- 14) Ketūnų m. ved. Želvis Stanislovas — Viekšnių m. ved.,
- 15) Židikių m. mokyt. Balaševičius Petras — Akmenės m. ved.,
- 16) Ylakių m. ved. Paliukaitis Vincas — Vėlaičių m. vedėju,
- 17) Ylakių m. mokyt. Paliukaitienė Julija — Vėlaičių m. mokyt.,
- 18) Vabalių m. ved. Aperavičius Juozas — Ylakių m. vedėju,
- 19) Vabalių m. mokyt. Aperavičienė Stasė — Ylakių m. mokytoja,
- 20) Puokės m. ved. Bubliauskas Viktorinas — Ketūnų m. ved.,
- 21) Pikelių m. mokyt. Lukoševičius Petras — Bugienių m. vedėju,
- 22) Ukrių m. ved. Gustaitis Vincas — Židikių m. vedėju,
- 23) Ukrių m. mokyt. Gustaitienė Domicelė — Židikių m. mokytoja,
- 24) Reivyčių m. ved. Rašimas Balys — Pikelių m. mokytoju,
- 25) Račalių m. ved. Pučinskas Kazys — Ukrių m. vedėju,

Nuo rugsėjo 1 d. savo prašymais paskirti: 1) Stirbytė Bronė — Medemrodės m. mokytoja, 2) Vilimaitė Stasė — Šerkšnėnų m. mokytoja, 3) Paulavičius Antanas — Mažeikių aps. pr. m. los inspekcijos raštvedžiu.

Geidžių mok. mokyt. Jadvyga Šyvytė, š. m. liepos m. 6 d. mirusi, išbraukta iš mokytojų sąrašo, Židikių m. mokyt. Juozas Tumas atleistas savo prašymu nuo š. m. rugsėjo m. 1 d.

ZARASŲ APS.

Zarasų apskrityje iš mokytojo pareigų atleisti: 1) Dūksto pr. m. ved. Cičenas Valerijonas jo paties prašymu — nuo š. m. rugsėjo mėn. 1 d., 2) Balbių pr. m. mokyt. Urbonas Aleksandras, kaip pabėgęs su bolševikais, 3) Turmanto lenkų kompl. mokyt. Romanuskaitė Marija, kaip nemokanti lietuvių kalbos, — abu nuo š. m. liepos mėn. 1 d., 4) Salako vaikų darželio auklėtoja Kačkaitė Bronė

„Valgio“ Tresto Kauno skyr. Valgyklos Nr. 1 Vedėjai
Veronikai Kairevičienei,
jos brangiai motinai mirus, reiškia gilią užuojautą
„Valgio“ Direkcija ir
imonių vedėjai

dėl nepakankamo cenzo — nuo š. m. liepos mėn. 1 d.

- Naujai paskirti: 1) buv. mokyt. Pajaujūis Vitalius-Vytautas Antalieptės pr. m. mokytoju nuo š. m. liepos mėn. 1 d., 2) 1938 m. baigęs Klaipėdos pedagog. institutą Matulis Steponas — Dūksto pr. m. mokytoju, 3) 1941 m. baigusi Ukmergės mokyt. seminariją Narbutaitė Stasė — Barankiškių pr. m. vedėja, 4) 1941 m. baigęs Marijampolės mokytojų seminariją Gedvilas Julius — Turmanto pr. m. mokytoju, — visi trys nuo š. m. rugsėjo 1 d., 5) Pažemiškių pr. m. ved. Meškauskas Steponas paliekamas tose pačiose pareigose nuo š. m. liepos mėn. 1 d. ligi 1942 m. liepos mėn. 1 d. laisvai sandomo mokytojo teisėmis.

Perkelti nuo š. m. rugpiūčio 1 d.:

- 1) Bajorų pr. m. ved. Steikūnas Steponas — Antalieptės pr. m. vedėju,
- 2) Dūksto pr. m. mokyt. Vincius Mikalojus — Imbrado pr. m. ved.,
- 3) Kavoliškio pr. m. ved. Sprangauskaitė Marija — Raudinės pr. m. vedėja,
- 4) Čepukiškių pr. m. ved. Maskoliūnaitė Ona — Dusetų pr. m. mokytoja,
- 5) Užukampio pr. m. ved. Chmieliauskas Aleksandras — Lupenkos pr. m. mokytoju,
- 6) Grybiškių pr. m. l. s. mokyt. Ramanauskas Pranas — Dūksto pr. m. l. s. mokytoju, — visi savo prašymais.
- Savo prašymais perkelti nuo š. m. rugsėjo 1 dienos:
- 1) Vozgėlių pr. m. ved. Urbonaitė Janina — Baltruškių pr. m. vedėja,
- 2) Gulbinės pr. m. ved. l. s. mokyt. Milaševičienė Bronė — Čepukiškių pr. m. vedėja l. s. teisėmis,
- 3) Barankiškių pr. m. ved. Sakevičius Kazys — Gubavos m. vedėju,
- 4) Sadiūnų pr. m. ved. Makarskas Povilas — Gipėnų pr. m. ved.,
- 5) Dūksto pr. m. mokyt. Guntulis Antanas — Dusetų pr. m. ved.,
- 6) Dūksto pr. m. mokyt. Babickaitė-Guntulienė Emilija — Dusetų pr. m. mokytoja,
- 7) Dusetų pr. m. mokyt. Ramonas Jonas — Dūksto pr. m. vedėju,

8) Vozgėlių pr. m. mokyt. Rukšas Juozas — Dubuliskio m. vedėju,

- 9) Mukulių pr. m. ved. Butkevičius Tadas — Grybėnų m. vedėju,
- 10) Grybėnų pr. m. ved. Cičenas Vaclovas — Dūksto pr. m. mokytoju,
- 11) Nadūnų pr. m. ved. Apuokaitė Adelė — Vozgėlių pr. m. vedėja,
- 12) Gerkonų pr. m. ved. Svogūnėlis Bronius — Laukesos m. vedėju,
- 13) Kemonių pr. m. mokyt. Karužaitė Joana — Dūksto m. mokytoja,
- 14) Pažemiškių pr. m. mokyt. Tijiūnėlis Jonas — Gerkonų pr. m. vedėju,
- 15) Malvūnų pr. m. ved. Paukštytė Marė — Pažemiškių pr. m. mokyt.,
- 16) Grybiškių pr. m. ved. Sirutis Bronius — Mukulių pr. m. ved.,
- 17) Dūksto pr. m. mokyt. Gedvila Pranas — Turmanto pr. m. mokytoju nuo š. m. liepos mėn. 1 d. 18) Vaitkuškių pr. m. ved. Guobis Mykolėnas — Gaidės pr. m. mokytoju,
- 19) Vozgėlių pr. m. mokyt. Pogumirskaitė-Malašinskienė Marija — Nadūnų pr. m. vedėja,
- 20) Beržininkų pr. m. ved. Arensaitė Stefanija — Gulbinės pr. m. laisv. samd. mokyt. vedėja,
- 21) Tetervinų pr. m. mokyt. Baranienkaitė-Rupšienė Kotryna — Tetervinų pr. m. mokytoja,
- 22) Sudėkių pr. m. mokyt. Ubelkienė Regina — Kenionių pr. m. mokyt.,
- 23) Viesų pr. m. ved. Gruodis Alfonsas — Drobų pr. m. vedėju,
- 24) Rokiškio kultūros namų ved. Kornikas Antanas — Vaitkuškių pr. m. vedėju,
- 25) Magunų m. ved. Petravičienė Ona — Imbrado m. mokytoja,
- 26) Turmanto rusų kompl. mokyt. Vasiliauskienė Kazimiera — Navikų pr. m. vedėja,
- 27) Šniukštų pr. m. ved. Vaitoškienė Pranė — Antazavės pr. m. mokytoja,
- 28) Vardžiukiemo pr. m. ved. Macelytė Marijona — Dūksto pr. m. mokytoja,
- 29) Petrikonių pr. m. ved. Prakeilienė Ursulė — Vardžiukiemo pr. m. laisv. samd. m. vedėja,
- 30) Juodlaukių pr. m. ved. Skruockis-Skruodis Cezaris — Salako pr. m. mokytoju,
- 31) Bajorų pr. m. ved. Simelionis Motiejus — Rimšės pr. m. mokytoju,
- 32) Aulelių pr. m. mokyt. Tverjanavičius Stasys — Užukampio pr. m. laisv. samd. mokyt. vedėju,
- 33) Pūsnės pr. m. ved. Matukas Bronius — Lupenkos pr. m. vedėju,

Kauno Teatras

Antradienį, lapkričio 4 d., **MARTA**
Flatovo 5 pav. opera
Bilietai nuo 3—15 Rb.

Trečiadienį, lapkričio 5 d., **PRISIKĖLIMAS**
Vaičiūno 5 v. komedija.
Bilietai nuo 1—8 Rb.

Penktadienį, lapkričio 7 d., **AIDA**
su K. Petrausku.
Verdi 8 pav. opera.
Bilietai nuo 4—20 Rb.

Šeštadienį, lapkričio 8 d., **MEIGANČIOJI GRAŽULĖ**
Čaikovskio 4 p. baletas.
Bilietai nuo 3—15 Rb.

Sekmadienį, lapkričio 9 d., dienos metu **RIGOLETTO**
Verdi 4 v. opera.
Bil. nuo 3—15 Rb.

Sekmadienį, lapkričio 9 d., vakare **VIEŠBUČIO ŠEIMININKĖ**
Baldoni 3 v. komedija
Bilietai nuo 1—8 Rb

Spektaklių pradžia 18,30 val. Bilietai parduodami nuo 10 iki 12 ir nuo 16 iki 19 val.; šventadieniais — nuo 12 iki 14 ir nuo 16 iki 19 val.

KAPITOL

"BAUGŲ NORAI"
su Olga Tschowa, Käthe Gold, Ewald Balsler.
Seansų pradžia: 6 ir 8 val.

F O R U M

"TAVO GYVENIMAS PRIKLAUSO MAN"
su Dorothea Wieck, Hans Nielsen ir kt.
Seansų pradžia: 6 ir 8 val.

G L O R I J A

"MANO DUKTĖ TAIP NESIELGIA"
su Geraldine Katt, Ralph Artur Roberts ir kt.
Seansų pradžia: 6 ir 8 val.

T R I U M F

Dėl didelio pasisekimo pralanguojamas **"NEIŪVEIKIAMAS PONAS PITAS"**
su Harry Piel, Hilde Weissner ir kt.

D A I N A

"TAUTOS VARDU"
su Christine Grabe, Rudolf Fernau ir kt.
Seansų pradžia: 6 ir 8 val.

P A S A K A

"UŽPUSTYTI PĖDSAKAI"
su Kristina Söderbaum, Fritz v. Dongen ir kt.

A U Š R A

"PASKUTINĖ AKIMIRKA"
su Walter Steinbeck, Ingeborg v. Kussenow ir kt.
Seansų pradžia: 6 ir 8 val.

SATURN ir LYRA

"ALPIŲ KARALIUS"
su Hansi Knotek, Paul Richter ir kt.
Seansų pradžia: 6 ir 8 val.

U N I O N V I L I J A M P O L Ė J

"TRYŠ KODONAI"
su Rene Deltgen, Lene Norman ir kt.
Visur aktualios apžvalgos iš rytų fronto.
Seansų pradžia: 6 ir 8 val.
Sekmadeniais seansų pradžia: 4, 6 ir 8 val.

Visur aktualios apžvalgos iš rytų fronto.
Visos filmos rodomos su lietuviškais parašais.

Bolševikų nužudyti mūsų kariai

Vilniaus Savisaugos Dalį Štabo Spaudos ir Švietimo Skyrius renka žinias apie buv. lietuviškų dalių karius, išvežtus sužeistus prieš karą ir karą metu. Nuo pat pirmųjų karo dienų jau yra surinkta žinių apie visą eilę išvežtųjų, žuvusiųjų, bei bolševikų nužudytųjų.

Negalima tvirtinti, kad šios žinios būtų visu 100% tikros, todėl jos nuolat tikrinamos ir papildomos iš naujesnių šaltinių.

Štai naujausias sąrašas keliolikos lietuvių karių, bolševikų sušaudytų bei nužudytų prieš karą ir karui prasidėjus:

1. kpt. Klemka Adolfas, 215 šaulių pulko, bolševikų sušaudytas miške už Švenčionių.
2. kpt. Pilvelis Adolfas, Vilniaus pėstininkų mokykla, bolševikų nužudytas ties Švenčionimis.
3. Ltn. Gavolis Petras, 618 artilerijos pulko, bolševikų nužudytas už Adutiškio.
4. Ltn. Kazėnas Kęstutis, 618 artilerijos pulko, bolševikų nužudytas už Adutiškio.
5. Ltn. Zelenius, sušaudytas ties Gluboku.
6. J. ltn. Gabriūnas Balys, 215 šaulių pulko, bolševikų sušaudytas miške už Švenčionių.
7. J. ltn. Levūnas, Vilniaus pėstininkų mokykla, birželio mėn. 24—25 d. d. bolševikų sušaudytas apie Ašmeną.
8. J. ltn. Remelkis Jonas, bolševikų sušaudytas dar prieš karą s. m. gegužės mėnesį.
9. Viršila Švilpa Juozas, 615 artilerijos pulko, birželio 24 d. nužudytas ties Rūdininkais. Palaidotas Rūdininkų kapinėse.
10. J. psk. Končūnas Jonas, žvalgomojo bataliono, birželio 25 d. bolševikų nužudytas Pabradaje.
11. Kariūnas Čijūnėlis Vytautas, Vilniaus pėstininkų mokyklos, birželio 24—25 d. d. sušaudytas apie Ašmeną.
12. Eilinis Astrauskas Eduardas, 259 šaulių pulko, birželio mėn. 25 d. sušaudytas Pabradaje. Palaidotas Pabradaės kapinėse.
13. Eilinis Matiukas Antanas, žvalgomojo bataliono, birželio 25 d. bolševikų nužudytas Pabradaje.
14. Eilinis Unorauskas Povilas, 259 šaulių pulko, birželio 25 d. bolševikų sušaudytas Pabradaje. Palaidotas Pabradaės kapinėse.
15. Eilinis Pašakarnis, 615 artilerijos pulko, sušaudytas 1940 m. spalio mėn. pabaigoj Vilniuje, po riaušių prieš rusiškumą.
16. Eilinis Gražinskas Pranas, 616 artilerijos pulko, birželio 25 d. bolševikų nužudytas Pabradaje.
17. Eilinis Skrabys, 215 šaulių pulko, žuvo birželio mėnesį, subadytas rusų durtuvais. (NL).

Nuostabus gamtos reiškiny

ROMA. Per vieną audrą Venecijoje žaibas trenkė į katedros išorės sienoje esančius elektros įtaisymus ir sudarė nuostabų gamtos reiškinių: susidarė didelis raudonas melsvas šviesos kamuolys, iš kurio kilo dūmų debesys. Srovės laidai degdami nukrito ant vieno seno žmogaus galvos. Žmogus trumpam laikui buvo nustojęs kalbos. Trijų šimtų metrų lanke buvo pastebimas žaibo trenksmas. Artimoje apylinkėje sugedo visi elektrinių krosnių ir kavos mašinų saugotuvai, ir buvo sunaikinta elektrinių įrengimų.

PRAHA. 1941 m. spalio 31 d. karo lauko teismas Pabradaje už valstybės išdavimą ir už ruošimą sabotuoti aktų nutėisė mirtį keturis asmenis. Teismo sprendimai buvo įvykdyti.

Vilniaus Universiteto Pirmosios (1940 m.) Laidos teisininkams ir ekonomistams.

Karo laiku žuvo pas foto „Atelier Zinaida“ užsakytoji Vilniaus Universiteto pirmosios teisininkų ir ekonomistų laidos vienetė. Dabar tenka ją gaminti iš naujo. Todėl visi teisininkai ir ekonomistai, baigę universitetą 1940. VI. 15. prašomi prisųsti savo fotografijas iki lapkričio 15 d. šiuo adresu: P. Viltutis, Laisvės al. 50 Nr. b. 3, tlf 24851. Kitoje pusėje fotografijos turi būti aiškiai parašyta pavardė, vardas ir adresas. Buv. Jūsų seniūnas P. Viltutis ir ekonomistu seniūno įgal. Puikys Jonas. 2055

Kauno Apylinkės Teismas. civ. skyrius šaukia:—

Nežinia kur esantį STULPINĄ Povilą stoti teisman laike 6 mėnesių atsakovu jam iškeltaje Emilijos Lukošonaitės-Stulpinienės byloje dėl ištuokos (S-66-41). Nustatytu laiku atsakovui nestojus, byla bus sprendžiama be jo.

Kauno Apylinkės Teismas, civ. skyrius šaukia:—

1) Nežinia kur esantį Mykolą, s. Aleksėjaus, BABUŠKINĄ stoti teisman laike 6 mėnesių atsakovu jam iškeltaje Zofijos Skirgailaitės-Babuškienės byloje dėl ištuokos (S-9-41). Nustatytu laiku atsakovui nestojus, byla bus sprendžiama be jo.

2) Nežinia kur esantį Vinsą, s. Juozapo, KATKAUSKĄ, stoti teisman laike 6 mėnesių atsakovu jam iškeltaje Bronislavos Mikalaukaitės-Katkauskienės byloje dėl ištuokos (S-20-41). Nustatytu laiku atsakovui nestojus, byla bus sprendžiama be jo.

3) Nežinia kur esantį Otą KOCIENĄ stoti teisman laike 6 mėnesių atsakovu jam iškeltaje Irenos Kocienienės byloje dėl ištuokos (S-13-41). Nustatytu laiku atsakovui nestojus, byla bus sprendžiama be jo.

PABĖGO

Kauno — Kazlų Rūdos geležinkelio šakoje yra pabėgęs šuo Špicas, pilkas, su ženklų „Bella“ Laz. 502. Pristačiusiam bus atlyginta.
Kauno Geležinkelio Stoties Kasininkas (315(1))

„PASKUTINĖ AKIMIRKA“
su Walter Steinbeck, Ingeborg v. Kussenow ir kt.
Seansų pradžia: 6 ir 8 val.

SATURN ir LYRA

"ALPIŲ KARALIUS"
su Hansi Knotek, Paul Richter ir kt.
Seansų pradžia: 6 ir 8 val.

U N I O N V I L I J A M P O L Ė J

"TRYŠ KODONAI"
su Rene Deltgen, Lene Norman ir kt.
Visur aktualios apžvalgos iš rytų fronto.
Seansų pradžia: 6 ir 8 val.
Sekmadeniais seansų pradžia: 4, 6 ir 8 val.

Visur aktualios apžvalgos iš rytų fronto.
Visos filmos rodomos su lietuviškais parašais.

RADIJO PROGRAMA

PIRMADIENIS, XI. 3 D.
(Tik popietinė dalis)

17.00 Žinios vokiečių k.; 17.15 Žinios, laikraščių naujienos, pranešimai; 17.45 Jurgis Talmantas: Mūsų kalbos dvasia; 18.00 Mašinisto duktė, K. Jurašūno radijo vaizdas; 18.30 Laiko įvykiai, pranešimai iš fronto, Vyriausiosios vokiečių karo vadovybės pranešimai ir žinios vokiečių k.; 20.15 Žinios, programa rytdienai; 20.30 Lietuvių Nacionalistų Partijos pranešimai; 20.45 Karg Ellerto kvintetas; 21.00 Solistų koncertas (pl.); 22.00 Žinios vokiečių k.; po jų — žinios lietuvių k.; Pl. muzika; 23.00 — Programos pabaiga.

ANTRADIENIS, XI. 4 D.

5.00 Vokiečių karlam; 6.00 Malda, dienos mintys; Rytinis koncertas; 7.00 Žinios vokiečių k.; 7.15 Žinios, pranešimai, dienos programa; 7.45 Pl. muzika; 8.00 Mankšta moterims. Vad. Danutė Nasvytytė; 8.15—9.15 — pertrauka; 9.15 Žinios; 9.30 Koncertas; 10.10 Iš ciklo žmogus ir pasaulis.

Žmogaus kova dėl duonos (Karolis Vairas); 10.30 Koncertas; 11.30 Laiskai iš malūno (Alphonse Daudet). Meisterio Kornilijaus slėpinys (skaito dr. art. K. Vasiliauskas); 11.50 Iš tautosakos lobyno (A. Miškinis); 12.00 Varpų muzika iš Karo muziejaus, Žinios; 12.20 Pl. muzika; 12.30 Žinios vokiečių k.; 12.45 Vidudienio koncertas (transl. iš Vok.); 14.00 Žinios vokiečių k.; 14.15 Popietinis koncertas (transl. iš Vok.); 15.00 Žinios vokiečių k.; po jų pertrauka iki 16.00 val.; 16.00 Garsų vainikas; 17.00 Žinios vokiečių k.; 17.15 Žinios, laikraščių naujienos, pranešimai; 17.45 Balio Dvariono fortepijono recitalis; 18.15 Aleksandras Merkelis: Kaip bolševikai griovė Lietuvos kultūrą; 18.30 Laiko įvykiai, pranešimai iš fronto, vyriausiosios vokiečių karo vadovybės pranešimai ir žinios vokiečių k.; 20.15 Žinios, programa rytdienai; 20.30 Vokiškai lietuviams; 20.45 Dr. Jonas Matusas. Darbas ir gyvenamasis momentas; 21.00 Saloninio orkestro koncertas; 22.00 Žinios vokiečių k.; po jų — žinios lietuvių k.; Šokių muzika; 23.00 — Programos pabaiga.

SMULKŪS SKELBIMAI

Siūlo darbo

Reikalinga tarnaitė prie 3-jų suaugusių ir 2-jų vaikų. Radvilėnų g-vė 54, bt. 2. telef. 28056. 3130(1)

Skubiai reikalingi malkų kirtėjai. Kreiptis 9—16 val. i kontorą Lukšio 36. 3126(1)

Reikalingas vargonininkas. Žasių parapijai reikalingas vargonininkas, sugebantis vesti chorą ir orkestrą. Sąlygas sužinoti pas kleboną. 3131(1)

Mažai šeimai reikalinga sąžininga, mokanti virti tarnaitė. Kreiptis Ausros gatvė Nr. 4 nuo 8—10 ir 19 v. — 20 val. 3142(1)

Puoškime butus ne spausdintais, bet pieštais paveikslais, kurių ne brangiai kviečiame įsigyti „3 Lelijų“ knygyne, Laisvės al. 21. 3129(1)

Parduodu moterišką sidabr. laikrodį „Moser“ firmos ir užuolaidas langams. Galiu ir mainyti. Savanorių pr. 48, but. 2. 3136(1)

Ieškau pirkti drabužiams spintą ir dvi lovas su matracais. Siūlyti „I Laisvę“ administracijai. P. Vaina. 3137(1)

Kauno Maisto Gaminų Prekybai, Laisvės al. 32, reikalingas išcentrinis siurblys įmontuotas su elektromotoru. Siūlyti Prekybos skyriui nuo 8.30 iki 11 val. 3141(1)

Įvairūs

Prityrusi, inteligentiška ir sveika auklė ieško darbo prie mažo vaiko. Mickevičiaus g-vė 20, bt. 3. 3132(1)

Jei išversti ka nors reik, i sapiegos 6 eik
Vertimų biuras „Plunksna“ verčia i vokiečių kalbą prašymus, pažymėjimus ir kitus raštus. Kaunas, Sapiegos (buv. Tolstojaus) g. 6 nr. Tlf. 23727. 3144(25)

Dėmesio
Minkštų baldų dirbtuvė, Zemaičių g-vė 31, telef. 21749. Dirbame įvairius minkštus baldus ir perdirbame senus. 3083(2)

B-vė „VARSA“
Daro iškabas, med. raldes ar kitokius užrašus. Atlieka dažymo-dekoravimo, tapietavimo ir kitus kambarių remonto darbus. Kaunas, Laisvės al. 3-a, telef. 26856. 3118(2)

Kas sužinotumėt apie Jadvygos Černiauskienės likimą, gyvenusios Vilniuje, Jogailos g. 5, b. 31, labai prašau pranešti broliui. P. Vaštakas, Kaunas, Mickevičiaus g. 8, b. 3. 2127(1)

Zinančius ką nors apie kareivį Višnaraušką Steponą, s. Stasio, buvusį Varėnos poligone, 297 p. 3 k., prašau pranešti tėvams, Noreikių km., Meškuičių valsč. Šaulių apskr. 3135(1)

Pamečiau pirštine juod. od. kair. rankos spalių 31 d. tarp 10—11 val. Igul. bažn. rajone. Radusį maloniai prašau gražinti A. Ragauskui, Raud. Kryž. žinių redakt. Kęstučio 6 arba Lukšio 32, tel. 25542 arba 21217. 3140(1)

Šokių kursai maestro baletmeisteriai M. ir V. VALENTINOVAI
Mokiniai priimami kasdien nuo 4 iki 9 v. vakaro. Duonelaičio g. 31, b. 5, III aukštas, įėjimas iš kiemo. Atskiros pamokos pagal susitarimą. 3133(2)

Dantų gydytoja K. RUDAITYTĖ
priima nuo 9—13 ir nuo 16—18 val. Laisvės al. 48, b. 1. 3150(1)

SKELBIMAS.
Kapčiamiesčio Vartotojų Kooperatyvas yra likviduotas. Kreditoriai prašomi pareikšti visas turimas pretenzijas dviejų savaitių būvyje nuo paskelbimo dienos. Likvidacijos Komisija 3134(1)

Spalių 30 d. iš sunkvežimio, prie Viližampolės tilto, pamestas paigas ryšulys su kilimais. Radusį prašau grąžinti už atlyginimą. J. Bataitis, Kaunas, Sapiegos g-vė 1, bt. 11. 3143(5)

Parduoda, perka

DOMĖS!
Perka didesniais kiekiais ŠERMUKŠNIUS Valstyb. „Sodybos“ Tresto šokolado ir saldainių fabrikas „Ramušė“, Kaunas-Sančiai, Juozapavičiaus pr. 80 Nr. Telef. Nr. 4-14-24 arba 4-17-06. 3128(1)

Parduodamas automobilis-limuzinas firm. „Ford-Eiffel“ pilnoj tvarkoj ir planinis firm. „Hilbert“.
Teirautis: tel. 27017 arba 29211. 2109(2)

Parduodu naują rašomą mašinėlę, teirautis Laisvės al. Nr. 25, bt. 3, telef. 20663. 3121(2)

Perkame įvairias knygas, vadovėlius, žurnalus. „3 Lelijos“, Laisvės al. 21. 3129a(1)

Kauno Jaunimo Teatras

Šeštadienį, lapkričio 8 d. 16 val. **12 BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKSČIUSIUS**
S. Čiurlionienės 4 pav. pasaka
Bilietai nuo 0,50 — 4 rb.

Sekmadienį, lapkričio 9 d. 15 val. **TĖVO PALIKIMAS**
3 pav. inscenuota lietuvių liaudies pasaka

GRĖMENO MIESTO MUZIKANTAI
4 pav. inscenuota brolių Grimmų pasaka

KONCERTINĖ DALIS
Bilietai nuo 0,50 — 4 rb.

Bilietai parduodami teatro knygyne-kasoje (Laisvės al. 41, telef. 3717) kasdien nuo 10 iki 15 ir nuo 17 iki 19 val.

VERTIMŲ, PRAŠYMU IR PERRAŠINĖJIMO BIURAS

Vertimai iš lietuvių ir kitų kalbų i vokiečių kalbą.

Darbas atliekamas prityrusio vertėjo. Kaunas, Vasario 16 d. g. Nr. 10, bt. 6 (kieme). 3149(1)

Skelbiame, kad Alytaus Vartotojų Kooperatyvas likviduojasi, prašome kreditorius iki 3. metų gruodžio mėn. 1 d. pareikšti pretenzijas. Vėliau pareikštos pretenzijos nebus priimamos.
Likvidacinė Komisija. 3148(1)

I LAISVĖ

Kaunas, Duonelaičio 24.

REDAKCIJA interesantus priliinėja 12—13 ir 17—18 val. Telefonai: vyr. redaktorius 20520, red. sekretoriaus 21414, redakcijos 20530.

ADMINISTRACIJA dirba nuo 8 ligi 18 val., prieš šventadienius — nuo 8 ligi 15 val. Tel. 26375.

Prenumerata (laikinė, siunčiant paštui) 1 mėn. užsisakantiems 1 arba 2 egz. po 20 rb egzempliorius, užsisakantiems daugiau kaip po 2 egz.—po 15 rb egzempliorius. Pinigus prašoma siųsti per Lietuvos Banko skyrius „Spaudos Žodis“ a. a. b. vardu (papr. ein. sąsk. Nr. 161560) Lietuvos Bankui Kaune.

Skelbimai darbo ieškantiems 2 rb. darbo siūlantiems 10 rb; pirkimo ir pardavimo smulkūs skelbimai 15 rb; valdinių ir prekybinių įstaigų skelbimų 1 petito eilutė 4 rb. Skelbimai priimami administracijoje iš vakaro ligi 18 val.; prieš šventadienius ligi 15 val.

Leidžia a. a. b. „Spaudos Žodis“ Spausdina „Žaibo“ spaustuve (Kaunas, Duonelaičio 24).

Jie gyvena

Gedulingasias Vėlines mes įpratę švęsti kaip šeimos švenčė. Tą dieną, prisimindami savo artimuosius mirusius, gyvai pajuntame, kad jie nėra visai išnykę. Tikinčiamas krikščioniui jie realiai egzistuoja anapus, bet kas galėtų paneigti jų taip pat realius buvimo pėdsakus savyje? Argi ne kitoks būtų mūsų būties turinys, jeigu nebūtume santykiavę su tais, kurių šiandien sakome nesą? Taip yra su atsitiktiniais draugais ir artimaisiais, o ka bekalbėti apie tą paslaptingą mūsų ryšį su tėvais ir protėviais, iš kurių esame perėmę gyvybės kibirkštį. Tik su ta praėtimi, kurią šiandien simbolizuoja ant kapų spinksinčios liepsnelės, įmanoma ir suprantama mūsų asmeninė dabartis ir tik į ją aisiurėme galime smelktis į ateitį.

Juo labiau tau' a. Jau pačioje tautos sąvokoje glūdi josios praėtis, nes tauta tai nėra tik dabar gyvenančioji karta. Todėl tautos ryšys su tais, kurie kadais'a kūrė, ryškino ir perteikė kitiems jos savitus bruožus, turi būti dar realesnis, negu asmeninis ryšys su negrįžtamai išvykusiais mūsų artimaisiais. Tai nuo senovės jautė lietuviai, sukūrę kupinas mistikos viešasias Vėlinių apeigas, tai suprato mūsų Vincas Kudirka, paraginęs iš praėties semtis sūprybės, tai mes kiekvieną kartą pergyvename Karo Muziejaus kriptoje, kurios prieblandoje rūseną žiburiai mums primena žuvusius gimtojoje žemėje už tos žemės laisvę.

Tie, kurie jaunatvės žydėjime pasiaukodami mirė dėj Tėvynės, šia susikaupto dieną ne tik minėtini. Jie, gerai atlikę savo pareigą, nepaūfama! rasina ir mus: REDDE QUOD DEBES. Ir mes turime atiduoti Tautai, ka esame jaį skolingi. Pereitais metais, kada, bolševikų ordoms užplūdus mūsų kraštą, buvome niokiojami ne tik materialiai, bet ypač dvasiškai, kaip tik tą dieną ir prie tų didvyrių kapo buvo viešai pareiškias lietuvių protestas prieš bolševikinę prievartą ir melą. Taj buvo kartu laidas, kad tinkama momenta pakils vyrai, kurie eis jų pramintais takais, ryždamiesi padidinti mistiškai spinksinčių žvakių eiles. Vos birželio 22 dieną iš Vakarų pajudėjo ryžtingas ir pasiaukojas vokiečių karys, tam, kad sunaikintų ir mus paglemžusią raudonąją pabaisą, savanorių testamentas buvo ištesetas, ir šiandien mes gerbiame atminimą partizanų, kariusių šalia vokiečių karių išsilaisvinimo iš bolševizmo kovose.

Ir naujieji kapaį, ant kurių šiandien pirmą kartą suspinkšėjo Vėlinių liepsnelė, taip pat mus įpareigoja. Jie įpareigoja saugoti protėvių kapus, įpareigoja testį tą kovą, kurią jie pradėjo: didžiomis kultūrinėmis pastangomis išnaikinti visas dėmes ir visą palikimą, kuri bolševizmas per savo siautėjimo metus primetė lietuvių tautai.

Gandžio pareiškimai

AMSTERDAMAS. „Būtų nesąmonė sukelti civilinį neklausumą“, taip pareiškė Gandhis pasak angly informacijų tarnybos pranešimo. Individualus pasyvus pasipriešinimas, pasakė Gandhis, planingai vyksta toliau. Nėra jokio būtino reikalo čia bet ka paakeisti.

STOCKHOLMAS. Angly informacijų tarnybos pranešimu, pirmoji vokiečių ir italų, ištremty iš Afganistano, grupė, susidedanti iš 101 asmens, ketvirtadienį popiet peržengė Indijos sieną. Ši grupė bus sulauktyta Pešavare, kol nebus baigti pasiruošimai jų kelionei į tėvynę per Iraką ir Turkiją.

NEW YORKAS. Kaip New Yorko spauda praneša, per Sidnejaus radiją buvo pagarsinta, kad lapričio 7 dieną, Sovietų Sąjungos sukūrimo dieną, visi Australijos valdiniai pastatai bus papuošti vėliavomis.

PARYŽIUS. Reicho vyriausybės kviečiami, atvyko į Vokietiją keli iš žymiausių Prancūzijos tapytojų bei skulptorių. Jie atliks po Vokietiją susipažinimo kelionę. Be kitų vietų, jie lankysis Berlyne, Miunchene, Vienoje, Duesseldorfe, Dresdene ir Nuernberge.

Die Erfassung des Sowjet-Vermögens

Die deutsche Zivilverwaltung hat durch Anordnung des Reichskommissars für das Ostland vom 18. 8. 41 das gesamte Vermögen der U. d. S. S. R. und ihrer Gliedstaaten nach dem Stande vom 20. 6. 41 übernommen. Durch eine weitere Anordnung des Reichskommissars sind die näheren Bestimmungen über die Sicherstellung dieses Vermögens ergangen.

Das von der deutschen Zivilverwaltung übernommene Sowjetvermögen besteht neben dem eigentlichen Vermögen der öffentlichen Hand aus ehemaligem Privateigentum, das der bolschewistische Staat entsprechend seiner Parole: „Eigentum ist Diebstahl“ nationalisiert hatte. Diese Enteignung hat für das gesamte Wirtschaftsleben wie für den Einzelnen die schwerwiegendsten Folgen gehabt.

Die deutsche Zivilverwaltung hat das Ziel, im Rechts- und Wirtschaftsleben wieder geordnete Zustände zu schaffen. Es ist daher beabsichtigt, Privateigentum grundsätzlich wiederherzustellen.

Diesem Ziel dient auch die neue Anordnung.

Um Nachteile für den ehemaligen und zukünftigen Eigentümer zu vermeiden, muss auf jeden Fall verhindert werden, dass der augenblickliche Verwalter oder Besitzer Vermögenswerte verschleudert oder unsachgemäß behandelt.

Zu diesem Zweck belegt die Anordnung des Reichskommissars das gesamte Vermögen der ehemaligen U. d. S. S. R. mit Beschlag. Mit dieser Beschlagnahme sind alle Verfügungen, soweit sie nicht im Rahmen einer ordnungsmässigen Wirtschaft liegen, grundsätzlich verboten. Zuwiderhand-

lungen werden mit schweren Strafen bedroht. Von nichtdeutschen Dienststellen nach dem 20. 6. 1941 etwa vorgenommene Verfügungen sind nicht rechtswirksam. Um den deutschen Behörden einen Ueberblick über den Umfang des Vermögens der U. d. S. S. R. im Ostland zu verschaffen, ist eine Erfassung und Registrierung dieses Vermögens erforderlich. Die Erfassung geschieht in der Weise, dass zunächst mit Hilfe der einheimischen Behörden festgestellt wird, welches Vermögen bereits erfasst ist. Ist diese Erfassung nicht vollständig, wird der zuständige Gebietskommissar alle Einwohner und Dienststellen seines Gebietes aufrufen, dieses Vermögen bei den im Aufruf näher bezeichneten Stellen anzumelden. Zur Anmeldung verpflichtet ist unter Anordnung schwerer Strafen jeder der Vermögenswerte der U. d. S. S. R. im Besitz, Gewahrsam oder Verwaltung hat.

Die Erfassung wird voraussichtlich längere Zeit in Anspruch nehmen. Erst wenn sie ordnungsmässig durchgeführt ist, kann an eine Wiederherstellung von Privateigentum gedacht werden.

Viele ehemalige Eigentümer sind von den Bolschewisten verschleppt oder erschlagen worden. Auch diese Fälle bedürfen einer besonderen Prüfung. Die Schwierigkeiten sind gross. Die deutsche Zivilverwaltung wird sie aber meistern, um so bald wie möglich die Ordnung im Wirtschaftsleben wiederherzustellen. Es liegt an der Bevölkerung und den einheimischen Dienststellen des Ostlandes, die Schaffung geordneter Zustände durch ihre Mitarbeit zu beschleunigen.

Anordnung Leder Nr. 2

des Reichskommissars fuer das Ostland Betr. Versorgung des Schuhmacher- und Sattlerhandwerks mit Reparaturmaterial

- Die Bevölkerung kann ab 15. Oktober Schuhwerk und Sattlerwaren bei Handwerkern, die eine eigene Werkstatt haben und im Besitze einer Handwerksbescheinigung sind, ohne besondere Genehmigung instandsetzen lassen.
- Die Handwerke werden die für sie zuständigen Haldensorganisationen bzw. Verbrauchergenossenschaften mit dem notwendigen Leder- und Gummimaterial versorgt.
- Die Ledervertierungsstellen (Lederhändler, Genossenschaften usw.) dürfen das für Reparaturen erhaltene Leder nur an Handwerker verkaufen.
- Die Handwerker müssen sich schriftlich verpflichten, das erhaltene Leder nur in eigener Werkstatt zu verarbeiten. Ein Verkauf des Leders wird streng bestraft.
- Bei Anhäufung unerledigter Reparaturaufträge sind Reichsdeutsche bevorzugt zu bedienen.

Zu dieser Anordnung gebe ich folgende Durchführungsbestimmungen bekannt:

- Die Verteilung der Reparaturmaterialien, welche an die Schuhmacher und Sattler ausgegeben werden dürfen, organisiert der Bevollmächtigte für das litauische Handwerk durch die Handelsverwaltung.
- Der Verkauf dieser Materialien erfolgt nur gegen Bestellscheine und zwar: in Kauen, Wilna, Schaulen, und Ponjewesch—durch die staatlichen Handelsunternehmen in übrigen Ortschaften — durch „Lietūkie“ und letzterer unterstellte Konsumvereine.
- Die Bestellscheine werden ausgestellt: in den Städten — von der örtlichen Handwerkervereinigung oder der Stadtverwaltung; auf dem Lande — von den Gemeindeverwaltungen im Einvernehmen mit Vertretern der Handwerkervereinigungen.
- Das Recht auf Bestellscheine haben einzig nur diejenigen bestehenden Handwerksunternehmen, deren Besitzer selbst Handwerker sind.
- Der Bevollmächtigte für das litauische Handwerk gibt durch die Handelsverwaltung den Handwerkervereinigungen und Gemeinde- und Stadtverwaltungen die zu verteilenden Materialienmengen und die Bezugsquelle bekannt.
- Ueber die ausbehandigten Bestellscheine muss ein Verzeichnis geführt werden, das dem Bevollmächtigten des litauischen Handwerks durch die Handelsverwaltung einzureichen ist.
- Die Handwerker müssen über

den Verbrauch der empfangenen Materialien ein Buch führen, in welchem die Namen und Adressen der Auftrag geber, die verbrauchte Materialmenge und die Unterschrift des Empfängers zu vermerken sind.

Diese Bücher müssen auf Anforderung den Stellen, welche die Bestellscheine ausstellen, vorgelegt werden.

7. Geschäfte, die befügt sind, diese Materialien zu verkaufen, können dieselben nur gegen Bestellscheine der im P. 3 genannten Stellen aushändigen. Das Geschäft muss ein spezielles Materialienbuch führen, in welchem anzugeben ist:

- a) Wann, welche Materialien und in welchen Mengen bezogen worden sind;
- b) Welche Mengen von Materialien in der bestimmten Zeitspanne verkauft werden sind und wem und über welche Mengen die Bestellscheine zur Abrechnung übergeben worden sind.

8. Nach Ablauf der bestimmten Verteilungszeitspanne müssen die Geschäfte, welche diese Materialien verkaufen, die von dem Käufer erhaltenden Bestellscheine, gleichzeitig mit der Abrechnung, denjenigen Stellen (staatliche Handelsunternehmen, „Lietūkie“) einsenden, von welchen sie das Material zum Verkauf erhalten haben. Letztere müssen diese Bestellscheine als Beweismaterial des Verkaufes aufbewahren.

9. Die Aufsicht über die Durchführung dieser Bestimmungen obliegt der Handelsverwaltung, der Handels-Industrie- und Handwerkskammer, den Stellen, welche die Bestellscheine ausstellen, und der Polizei.

10. Zuwiderhandlungen gegen diese Bestimmungen werden bestraft.

Der Generalkommissar in Kauen I. A. geiz. HARTMANN

Kauen, den. 15. Oktober 1941.

PARYŽIUS. Lavalls, kuris po pasikėsinio Versalyje išsėjosi savo dvare Chateldone, dabar sugrižo į Paryžių.

HANKAVAS. Japonų armijos vidurinėje Kinijoje atstovas apie karo padėį spalio mėn. praneša, kad pirmoje spalio mėnesio pusėje Ičango srityje buvo sumušta dešimt kinų divizijų, kurios buvo priverstos bėgti, paliekant 20.000 užmuštųjų.

Dėl sovietų turto registravimo

Vokiečių civilinė administracija 1941 metų rugpjūčio 18 d. Reicho Komisarą Rytų Kraštui potvarkiu perėmė visą buvusį TSRS ir jos atskirų valstybių turta, joms priklausiusį 1941 metų birželio 20 d. Tolesniam Reicho Komisarą potvarkyje išleisti smulkesni nuostatai dėl šio turto apsaugimo.

Vokiečių civilinės administracijos perimtajį sovietų turta sudaro, šalia visuomeninio turto tikraja to žodžio prasme taip pat ir buvusi privatinė nuosavybė, kurią bolševikinė valstybė, vadovaudamasi savo šūkiu „nuosavybė yra vagystė“, buvo nacionalizavusi. Šis nusavinimas turėjo didžiausią pasekmę tiek visam ūkiniam gyvenimui, tiek paskiriems asmenims.

Vokiečių civilinė administracija siekia vėl gražinti tvarkingas sąlygas teisiniame ir ūkiniame gyvenime. Todėl numatoma principu vėl atstatyti privatinę nuosavybę.

Šio tikslo ir siekia naujasis potvarkis.

Siekiant išvengti nuostolių buvusiam ar būsimam savininkui, reikia kiekvienu atveju stengtis neleisti, kad dabartinis valdytojas ar savininkas turta išmėtų arba su juo netinkamai elgtųsi.

Šiam tikslui pagal Reicho Komisarą potvarkį visas buves TSRS turas konfiskuojamas. Šiuo potvarkiu principu draudžiamas bet koks minėto turto disponavimas, išėinas iš tvarkin-

go ūkio reikalavimo ribų. Nusižengimai šiam potvarkiui bus sunkiai baudžiami. Nevokiškųjų valdžios įstaiigu po 1941 metų birželio 20 d. šiuo reikalu padarytieji nutarimai negalioja.

Kad vokiečių įstaiigu galėtų apžvelgti, kiek yra Rytų Krašte TSRS turto, reikalinga ši turta suregistruoti. Registravimas turi būti daromas tokiu būdu, kad visų pirma vietos valdžios įstaiigu pagalba konstatuojama, koks turas jau nustatytas ir suregistruotas. Jei šis suregistravimas nepilnas, tai atitinkamas srities komisarą paragins visus savo srities gyventojus ir įstaiigas apie šį turta pranešti ten, kur bus atsisaukime nurodyta. Apie turta pranešti privalo, jei nori išvengti sunkių bausmių, kiekvienas, kuris TSRS turta turi nuosavybėje, globoja ar valdo.

Registravimas, manoma, užims ilgesnį laiką. Tiktai jam pasibaigus, galima bus galvoti apie privatinę nuosavybės atstatymą.

Daugelį buvusių savininkų bolševikai išvežė arba nužudė. Šiuos dalykus taip pat reikės specialiai patikrinti.

Sunkumai dideli. Tačiau vokiečių civilinė administracija juos nugalės, kad kaip galima greičiau atstatytų tvarką ūkio gyvenime. Nuo Rytų Krašto gyventojų ir vietos valdžios organų bendradarbiavimo priklausotai, kad tvarkingos padėties sudarymas būtų pagreintintas.

Potvarkis dėl odos Nr. 2

Reicho Komisarą Rytų Kraštui

Liečia: Batsiuvių ir šikšnių (rimorių) ap rūpinimą reparačūriniemis medžiagomis

- Gyventojai nuo š. m. spalio 1 d. gali be atskiro leidimo taisyti avalynę ir rimorių dirbinius pas amatininkus, turinčius nuosavas dirbtuves ir amatininke leidimus.
- Amatininkai bus aprūpinami reikalinga odos ir gumos medžiaga per atitinkamas amatininkų organizacijas arba vartotojų bendroves.
- Odos paskirstymo vietos: odos pirkliai, bendrovės ir t. t. turi patalysmams gautąją odą parduoti tik tai amatininkams.
- Amatininkai turi raštu pasižadėti gautąją odą suvartoti tik savo dirbtuvėse. Odos pardavimas bus griežtai baudžiamas.
- Prisirinkymų neįspildytų patalysmo užsakymų, Vokietijos piliečiai turi būti aptarnaujami pirmoje eilėje.

Skelbiu šiam potvarkiu vykdyti sekancias taisykles:

- Reparačūrinių medžiagų, kurios gali būti išduotos batsiuviams ir šikšniams (rimoriams), paskirstymą organizuoja Įgaliotinis amatų reikalu Lietuvai per Prekybos Valdyba.
- Šių medžiagų pardavimas vyksta tik tai pagal pirkimo leidimus, ir būtent: Kaune, Vilniuje, Šiauliuose ir Panevėžyje — per Valstybines Prekybas, kitose vietose — per Kooper. Sąjungą „Lietūki“ ir jam priklausancias vartotojų bendroves.
- Leidimai išduodami: miestuose — vietinių amatininkų sąjungų arba miesto savivaldybių; krašte — valsčių savivaldybių, susitarus su amatininkų sąjungos atstovais.
- Leidimams gauti teisę teturi tos vieikiančios amatų įmonės, kurių savininkai yra patys amatininkai.
- Įgaliotinis amatų reikalu Lietuvai praneša per Prekybos Valdybą amatininkų sąjungoms ir

miestų bei valsčių savivaldybėms apie paskirstytinų medžiagų kiekius ir jų pirkimo vietas.

Turi būti vedamas išduotų leidimų sąrašas, kuris įteikiamas Įgaliotiniui amatų reikalu Lietuvai per Prekybos Valdyba.

6. Amatininkai turi vesti gautos medžiagos suvartojime knygas, kuriose turi būti pažymėta užsakytojo pavardė ir adresas, suvartotos medžiagos kiekis ir gavėjo parašas.

Šios apyskaitos, pareikalavus, turi būti pateiktos leidimus išduodancioms įstaiigoms.

7. Prekybos įmonės, įgaliotos minėtas medžiagas parduoti, gali išduoti jas tik pagal leidimus 3 § paminėtoms įmonėms. Prekybos įmonė turi vesti tam tikrą medžiagų knygą, kurioje turi būti pažymėta:

a) kada, kokios medžiagos ir kokiais kiekiais buvo gautos;

b) kokie medžiagų kiekiai tam tikru laikotarpiu buvo perduoti ir kam bei kokiems kiekiams buvo perduoti leidimai atsekaitymui.

8. Praėjus tam tikram paskirstymo laikotarpiui, prekybos įmonės, parduodancios tas medžiagas, turi iš pirkėjų gautuosius leidimus drauge su apyskaita persiųsti toms vietoms, iš kurių jos gavo medžiagas parduodant (Valstybinės Prekybos, „Lietūki“). Pastarosios įmonės turi saugoti šiuos leidimus kaip pardavimo įrodymą.

9. Šių taisyklių vykdyimą prižiūri Prekybos Valdyba, Prekybos, Pramonės ir Amatų Rūmai, leidimus išduodancios įstaiigos ir policija.

10. Nusižengimai šioms taisyklėms baudžiami.

Generalinio Komisarą Kaune pavedamas,

pas. HARTMANN

Kaunas, 1941 m. spalio 15 d.

Bekanntmachung

Sämtliche Sachwerte der Sowjet-Wehrmacht sind Beutegut und damit Besitz der Deutschen Wehrmacht.

Die Zivilbevölkerung wird hierdurch aufgefordert, sämtliche unrechtmässig angeeignete Beutegenstände aller Art an die zuständige Ortskommandantur bis zum 20.11.1941 abzuliefern. Hierzu gehören u. a. Waffen, Einrichtungsgegenstände

von Truppenunterkünften, Bekleidungs und Ausrüstungsstücke, Baumaterial, Maschinen, Geschirr — und Sattelzeug, Fahrzeuge.

Personen, bei denen nach Ablauf der Frist Beutegut festgestellt wird, haben strengste Bestrafung zu erwarten.

Der Kommandant in Litauen

Skelbimas

Visas sovietų kariuomenės turtas yra karo grobis ir, vadinas, vokiečių kariuomenės nuosavybė.

Civiliniai gyventojai raginami neteisėtai įgyta visų rūšių karo grobį iki 1941 m. lapkričio 20 dienos atiduoti atitinkamoms komendantūroms. Tai, be kitko, liečia ginklus, kariuomenės

patalpų įrengimų daiktus, drabužius, aprangą, statybos medžiaga, mašinas, pakinktus bei baltus, susisiekimo priemones.

Asmenys, pas kuriuos, nurodytam terminui suėjus, bus rastas karo grobis, bus ko griežčiausiai baudžiami.

Komendantas Lietuvoje